

**RAUMAN KAUPUNGIN
ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA 2023**

Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	5
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY.....	6
3. VUODEN 2023 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	8
3.1 Strategian toteutuminen	8
3.2 Strategiaa täsmentävät ohjelmat ja niiden toteutuminen.....	9
3.2.1 Hyvinvointi	9
3.2.2 Elinvoima	11
3.2.3 Henkilöstö.....	13
3.2.4 Maapolitiikka.....	15
3.3 Toimialojen, liikelaitosten ja konserniyhtiöiden toiminnan arviointi	16
3.3.1 Konsernihallinto ja -palvelut	16
3.3.2 Työllisyyden hoito	18
3.3.4 Sivistysvaliokunta	20
3.3.5 Tekninen valiokunta	23
3.3.6 Ympäristö- ja lupalautakunta.....	24
3.3.7 Taseyksiköt.....	25
3.3.8 Liikelaitokset.....	25
3.3.9 Kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt.....	25
4. KAUPUNGIN KOKONAISTALOUDEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	28
4.1 Rauman kaupungin talouden toteutuminen.....	28
4.1.1 Talousarvion toteutuminen	30
4.1.2 Tulorahoituksen ja nettomenojen kehitys	30
4.1.3 Investointien toteutuminen	33
4.1.4 Kaupungin taseaseman ja velkaantuneisuuden kehitys.....	33
4.2 Kaupunkikonserni	35
4.3 Talouden tasapainon tarkastelu kriisikuntakriteereillä	36
5. VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JÄLKISEURANTA	37
6. YHTEENVETO.....	44
7. ALLEKIRJOITUKSET	46

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

”Kahta asiaa sun ei elämässä surra kannata, sitä missä auttaa voit ja sitä mis’ et mitään voi.”

Tällaisella vanhalla kansanviisaudella minua on lapsena ohjeistettu. Olen sen niin ymmärtänyt, että jos on jokin tehtävissä, kannattaa tarttua toimeen eikä jäädä ruikuttamaan. Samalla pitää myös erottaa ne asiat, joihin omat vaikutusmahdollisuudet eivät riitä. Turha niiden kanssa on hakata päätänsä seinään ja voimiaan tuhлата.

Sanonta on usein tullut mieleeni myös kunnalliselämän tiimoilta. On valtavan paljon asioita, joihin kuntaorganisaatio ei voi vaikuttaa. Maailman pandemiat käynnistyvät ja sodat syttyvät kysymättä lupia kunnallisvaltuustoilta. Hyvinvointialueet päätetään perustaa, valtionosuudet määritellään ja lait säädetään toisaalla. Kunnan tehtäväksi jää sopeutua säädettyyn ja hoitaa kuntalaisten arjen asiat parhaansa mukaan.

Samaan aikaan on vielä enemmän asioita, joihin kunnan sisällä voidaan vaikuttaa. Kaupunginvaltuusto luo edellytyksiä – tai esteitä – strategian ja talousarvion valinnoillaan, mutta tärkeitä ratkaisuja tehdään päivittäin ihan ruohonjuuritasolla jokaisessa työpisteessä. Näistä aineksista lopulta kuntien väliset erot syntyvät. Saman lainsäädännön ohjaamina kaikki kunnat toimivat, silti kuntalaisen arki voi olla eri kunnissa hyvinkin erilaista.

Erityisesti näihin oman päätävävallan piirissä oleviin asioihin tarkastuslautakuntakin arvioinnissaan haluaa kiinnittää huomionsa. Miten kaikille yhteisten reunaehtojen vallitessa voimme itse kehittää juuri meidän koti-kaupunkimme toimintaa.

Raja niiden asioiden välillä, joihin voi vaikuttaa ja joihin ei voi vaikuttaa, on toisinaan hieman häilyvä. Uskoa omiin mahdollisuuksiin ei heti kannata hylätä. Raumalaisella edunvalvonnalla on perinnettä tehdä mahdottomasta mahdollista. Telakan tarina Seaside Industry Park -teollisuuspuistoineen on tämän alan klassikko ihan kansallisellakin tasolla. Samaa sarjaa jatkaa vuoden 2023 tähtihetki, Rauman kaupungin ja Turun yliopiston välinen yhteistyösopimus, joka turvaa opettajankoulutuksen jatkumisen Rauman Seminaarinmäellä. Molemmat esimerkit ovat kullannarvoisia kaupunkimme elinvoimalle.

Elinvoimamittareista eräs pitkään ja sitkeästi laskusuuntaan osoittanut tilasto kääntyi vihdoin positiiviseen suuntaan: kaupunkimme asukasmäärä nousi vuonna 2023. Tämä oli osittain maahanmuuton ansiota. Varsinkin ukrainalaisten tulijoiden osalta taustalla ovat perin murheelliset maailman tapahtumat – joihin Rauman kaupunginvaltuustolla ei totta vie ole osaa eikä arpaa. Sen sijaan kaupungin toimilla ja meillä jokaisella kaupunkilaisella on mahdollisuus ja velvollisuus vaikuttaa siihen, juurtuvatko uudet tulijat pysyvästi näille seuduille ja minkälaiseksi yhteiselomme muodostuu. Tämä tulee olemaan yksi avainasioista, joissa meidän pitää onnistua. Ei vain positiivisten asukasluutilastojen vaan myös arjen turvallisuuden näkökulmasta.

Helena Ollila
puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Arvioinnin tulokset annetaan valtuustolle arviointikertomuksena. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla kaupunginvaltuutettuja.

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, **ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.** Kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Toimintaa voidaan pitää tuloksellisena, jos kuntalaisten tarpeisiin vastataan kustannustehokkaasti, laadukkaasti, kestävästi ja riittävällä aikajänteellä. Lisäksi henkilöstön osaamisen ja työssäjaksamisen tulee olla hyvällä tasolla.

Tilintarkastaja antaa valtuustolle erikseen tilintarkastuskertomuksen.

Kaupunginvaltuusto on 9.8.2021 päätöksellään valinnut vuosien 2021–2025 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet.

Jäsen

Helena Ollila, puheenjohtaja
Seppo Sattilainen, varapuheenjohtaja
Tapio Ailasmaa
Keijo Jalonen
Vesa Järvenpää
Marika Leppänen
Marianne Mäkelä
Carita Vainio
Tomi Vainio

Varajäsen

Riikka Rimpinen
Dino Nerweyi
Susanne Ekroth
Esko Huhtala
Markku Laivo
Touko Parpola/Marja Lampela 29.5.2023 alkaen
Raija Banerjee
Irma Suonpää
Pauli Teperi

Kaupunginvaltuusto on 14.11.2022 päätöksellään muuttanut hallintosääntöä 1.1.2023 lukien siten, että tarkastuslautakunnan esittelijänä toimii tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut tarkastussihteerinä Katja Takalo.

Kaupungin tilintarkastuksesta vastasi BDO Audiator Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Sari Isaksson. BDO Oy on avustanut tarkastuslautakuntaa arvioinnin tukipalveluissa vuonna 2023.

Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista. Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman. Arviointi tehdään tarkastuslautakunnan 15.2.2022 hyväksymän laatuohjeen mukaisesti. **Arvioinnin tavoite on kaupungin toiminnan kehittäminen.** Arviointikertomus tehdään valtuuston päätöksenteon tueksi ja tiedoksi sekä kuntalaisille että valtuutetuille. Arvioinnin kohteena on koko kuntakonserni ja kaikki kunnan toiminta sekä sillä saavutetut tulokset, vaikutukset ja vaikuttavuus. Lautakunta arvioi myös omaa toimintaansa kehittääkseen sitä.

Vuoden 2023 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan johtavia viranhaltijoita ja muita asiantuntijoita. Lautakunta piti tilikautta 2023 koskevia kokouksia yhteensä 15. Kaupunginhallituksen ja tarkastuslautakunnan iltakoulu on pidetty 11.9.2023. Lisäksi lautakunta osallistui 12.3.2024 ja 19.3.2024 järjestettyihin valtuuston arviointitilaisuuksiin, joissa esiteltiin toimialojen, liikelaitosten ja merkittävimpien konserniyhtiöiden vuoden 2023 tilinpäätös- ja tulosraportointiin pohjautuvat toiminnan kannalta olennaisimmat asiat.

Arvioinnin tietoperustana ovat viranhaltijoiden kuulemisten ja niissä esitettyjen aineistojen lisäksi vuoden 2023 tilinpäätös ja sen täydennysosa, Rauman kaupunkistrategia 2022 – 2030 Vahva ja vaikuttava – luanikas ja lumoava, vuosien 2023 ja 2024 talousarviot ja -suunnitelmat, kaupunginvaltuuston arviointitilaisuuksien esitykset ja materiaalit, henkilöstötilinpäätös 2023, toimielinten päätökset, ohjeet ja säännöt, tilintarkastajan raportit, vuoden 2022 arviointikertomukseen annetut lausunnot sekä muut tarkastuslautakunnan käyttöön saamat selvitykset ja raportit.

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan toiminnassa.

Arvioinnin tuloksena osoitetaan myös värein joitakin erityisiä huomioita: punainen korostus, tavoitteista poikkeaminen, keltainen korostus, huomionarvoinen seikka sekä vihreä korostus, myönteinen onnistuminen.

Rauman kaupungin tarkastuslautakunta 2021–2025. Ylärivissä vasemmalta lukien Keijo Jalonen, Tapio Ailasmaa, Vesa Järvenpää, Tomi Vainio, Helena Ollila (puheenjohtaja) ja Seppo Sattilainen (varapuheenjohtaja). Alarivissä vasemmalta Katja Takalo (tarkastussihteeri), Carita Vainio, Raija Banerjee (varajäsen) ja Marika Leppänen. Kuvasta puuttuu Marianne Mäkelä.

Tarkastuslautakunnan tehtävät (kuntalaki 121 §):

- Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (esim. kilpailuttaa tilintarkastus ja tehdä esitys valtuuston päätettäväksi).
- Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
- Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
- Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
- Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

3. VUODEN 2023 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1 Strategian toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.4.2022 (§ 41) Rauman kaupungin strategian. Kaupunkistrategian mukainen Rauma on vuonna 2030 niin raumalaisten kuin muidenkin silmissä sekä vahva ja vaikuttava että luanikas ja lumoava kaupunki. Vahva ja vaikuttava Rauma vetää puoleensa uusia yrityksiä ja sijoituksia sekä uusia asukkaita ja opiskelijoita niin maan rajojen sisäpuolelta kuin ulkopuoleltakin. Luonnikkaasti asiat hoitava kaupunkimme tarjoaa yhä useammalle merkityksellisen elämän ja lumoa matkailijat ja kävijät.

Rauman kaupunki palkittiin marraskuussa 2023 kansainvälisellä Facilitation Impact Awards -palkinnolla Rauma 2030 -kaupunkistrategian suunnitteluun ja käyttöönottoon liittyneestä positiivisista tuloksista aikaan saaneesta fasilitointityöstä. Palkinnon myönsi The International Association of Facilitators (IAF). Rauman kaupunki hyödynsi osallistavaa fasilitointia kaupunkistrategian toimenpiteiden ja ohjelmien suunnitteluun, johon kutsuttiin mukaan sisäisiä ja ulkoisia sidosryhmiä.

Strategiaa konkretisoivat elinvoimaohjelma, maapoliittinen ohjelma, hyvinvointiohjelma, kestävän kehityksen ohjelma, asumisen ohjelma, markkinoinnin kehittämisohjelma, henkilöstöohjelma ja talousohjelma. Strategia tarkentuu ja konkretisoituu toimialojen laatimissa toimeenpanosuunnitelmissa ja ohjelmissa. Tavoitteiden toteuttamisen keinot tarkentuvat vuosittaisissa talousarvioissa.

Strategiaohjelmissa on määritelty strategiakauden tavoitteet ja niiden toteutumista mittaavat mittarit. Strategian toimeenpano-ohjelmista on edelleen johdettu toimialoille talousarvioissa asetetut vuosittavoitteet. Strategian toteutumista on seurattu tilinpäätöksessä. Lisäksi strategiaohjelmista henkilöstöohjelman tavoitteiden toteutumista on seurattu ja raportoitu henkilöstötilinpäätöksellä ja hyvinvointiohjelman tavoitteita on raportoitu hyvinvointiraportilla. Toimintavuosi 2023 on strategiakauden ensimmäinen vuosi. Strategian toimeenpano-ohjelmia on valmistunut vuoden 2023 aikana. Näin ollen tarkastuslautakunnan arviointi keskittyy siihen, miten tavoitteita on edistetty vuoden 2023 aikana.

Kuvio 1. Rauma 2030 -kaupunkistrategia.

Myönteisiä havaintoja:

- Uusi vuonna 2022 vahvistettu strategia jatkaa edellisen strategian päälinjoilla rakentuen Rauman vahvustekijöihin. Strategiatavoitteiden jatkumo helpottaa strategian toimeenpanoa ja jalkauttamista.
- Rauma 2030 strategian tavoitteita on edistetty laatimalla strategian toimeenpanoa tukevia ohjelmia sekä viemällä hankkeita eteenpäin. Myös edunvalvontatyöhön, osallistamiseen ja yhteistyöhön sekä markkinointiin ja viestintään on panostettu.
- Strategisten tavoitteiden edistämiseksi on jatkettu kehittämistyötä ja tehty uusia avauksia niin elinkeinoelämän, koulutuksen kuin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen saralla.

Parannettavaa:

- Syrjäytymisen ehkäisemiseen ja erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointityöhön tulee kiinnittää erityistä huomioita ja tehostaa yhteistyötä hyvinvointialueen suuntaan.
- Kaupungin kiinteistöinvestointien kokonaisvaltaiseen valmisteluun, suunnitteluun, toteuttamismallivaihtoehtoihin sekä ennakkovaikutusten arviointiin ja talouden kantokykyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- Strategiakauden ensimmäisen vuoden toteutumista ei ole seurattu ylätasolla vaan erillisten strategiaohjelmien toimenpiteiden toteutumisen ja talousarviotavoitteiden kautta. Tarkastuslautakunta pitäisi tärkeänä, että strategian toteutumisesta koostettaisiin jatkossa vuosittaiseen toimintakertomukseen lyhyt yhteenveto.

3.2 Strategiaa täsmentävät ohjelmat ja niiden toteutuminen

Strategiaa täsmentäviä ohjelmia ovat **hyvinvointiohjelma, elinvoimaohjelma, henkilöstöohjelma ja maapoliittinen ohjelma**, jotka toimialojen tulee huomioida asettaessaan vuosittaisia talousarviotavoitteita. Edellä mainittujen ohjelmien lisäksi strategiaa täsmentävät keskeisen kehityksen ohjelma, asumisen ohjelma, markkinoinnin kehittämisohjelma sekä talousohjelma.

Ohjelmien toteutumisen arviointi perustuu tilinpäätökseen, keskeisiin raporteihin (mm. hyvinvointiraportti, henkilöstötilinpäätös) ja muihin selvityksiin (mm. asukastytyvyyssyystutkimus) sekä työohjelman mukaisesti viranhaltijoiden kuulemiseen tarkastuslautakunnan kokouksissa. Kokouksissa saatujen tietojen lisäksi tarkastustoimi on kerännyt arvioinnin tueksi tarpeelliseksi katsomiaan tietoja.

3.2.1 Hyvinvointi

Kuntalain (410/2015, 1 §) mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia. Kaupunginvaltuusto on 24.4.2023 hyväksynyt strategiaan perustuvan hyvinvointiohjelman 2030, jonka toteutumisesta seurataan vuosittain arviointiraporteilla. Hyvinvoinnin edistäminen on myös Rauman uuden kaupunkistrategian keskeinen tavoite. Kaupungin hyvinvointiohjelman prioriteetti ovat lapset, nuoret ja perheet.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen tuottamisvastuu siirtyi Satakunnan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on edelleen kunnan vastuulla. Kaupungin ja hyvinvointialueen sujuva yhteistyö on merkittävässä roolissa kuntalaisten kokonaisvaltaisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kunnan on jatkossakin strategiassaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Eri toimijoiden välinen yhdyspintojen määrittely on käynnissä ja työnjako sekä roolit muotoutumassa. Kaupunginhallitus perusti keväällä 2021 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen (HYTETU) ohjausryhmän, joka koordinoi ja valmistelee ao. työtä sekä yhdyspintojen ja verkostojen toimivuutta. Ohjausryhmä kokoontui vuonna 2023 kahdeksan kertaa ja toiminnan vakiinnuttamista koskeva tavoite saavutettiin.

Myös järjestöyhteistyön linjaukset valmistuivat. Järjestöavustusten kategoriat ovat seuraavat: kumppanuussopimukset, toiminta-avustukset, hankeavustukset, osallistava budjetointi ja kevytavustukset. Hyvinvointialalla on käynnissä kolme hanketta; Asumisneuvonta, Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus ja TOIVO-kohtaavan päihdetyön kehittäminen -ryhmähanke. Hankkeet päättyvät vuonna 2027.

Terveystuololaki velvoittaa kuntia raportoimaan vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja kerran valtuustokaudessa laatimaan laajemman hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valtuustolle. Lisäksi kunnan tulee huolehtia ehkäisevän päihdetyön organisoinnista alueellaan ja nimetä ehkäisevän päihdetyön toimielin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kannustetaan myös HYTE-kertoimella, joka on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa vuodesta 2023 alkaen. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Vuonna 2023 Rauman hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden HYTE-kerroin oli 67/100 (69/100 vuonna 2022), kun tavoite oli 80/100. Tällä pistemäärällä Rauman kaupunki saa noin 730.000 euroa HYTE-rahaa, missä on vähennystä 26.000 euroa vuodesta 2022.

HYTE-kertoimen tulosindikaattoreiden keskiarvo on noussut edellisestä vuodesta kolmella pisteellä 53 pisteeseen (asteikko 0–100). Positiivista kehitystä on tapahtunut vuonna 2023 muun muassa indikaattoreissa 8. ja 9. luokkalaisten ylipainoisten osuus (21,7 % -> 20,7 %, Satakunta 24,2 %) ja 65-vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvissä hoitajaksoissa (369,7 -> 321,4, Satakunta 370) 10.000 vastaavan ikäiseen verrattuna. Vuoden 2023 MOVE-tulosten mukaan Raumalla 1. ja 2. vuoden lukio-opiskelijoista 22,8 % on ylipainoisia (18,3 % vuonna 2021), kun vastaava osuus koko maassa on 17,1 %. Negatiivinen kehitys ilmeni terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien 8. ja 9. luokkalaisten osuudessa (vuonna 2023; 27,4 % vuonna 2021; 24,3 %, Satakunta HVA 26,8 % vuonna 2023). Myös koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus on hieman kasvanut. Prosessi-indikaattorien osal-

ta (vuonna 2023; 81/100, vuonna 2022; 88/100) merkittävin parantamisen tarve on kulttuurin osallisuudessa, osallistumisen kynnyksen madaltamisessa ja liikunta-aktiivisuuden raportoinnissa hyvinvointikertomuksessa.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulokset ovat edelleen huolestuttavia. Elämänsä tyytyväisten osuus on vähentynyt ja ahdistuneisuus lisääntynyt sekä lasten että nuorten keskuudessa. Päihteiden käyttö on vähentynyt, mutta vastaavasti sähkötupakan (VAPE) ja nikotiinipussien käyttö on lisääntynyt lasten piirissä huolestuttavasti. Toimenpiteitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi ja liikkumisen lisäämiseksi on tehty, mutta merkittäviä tuloksia ei vielä ole havaittavissa. Yläkouluikäisten liikkumattomuus ei MOVE-testien mukaan ole vähentynyt, kun taas kouluterveyskyselyn tulosten mukaan raumalaiset lapset ja nuoret liikkuvat valtakunnallista keskiarvoa enemmän. Move-testien tulokset ja kouluterveyskyselyn tulokset ovat keskenään näiltä osin ristiriitaisia.

UKK-instituutin laskelmien mukaan liikkumattomuus ja paikallaanolo aiheuttavat merkittäviä kustannuksia valtakunnallisesti ja myös Raumalla. Kuntalaisten hyvinvointikyselyn perusteella vain 55 % liikkuu suositusten mukaisen määrän ja 15 % ei harrasta hengästyttävää liikuntaa lainkaan. Liikkumattomuuden kustannukset ovat hyvinvointikyselyn tulosten perusteella vajaa 8,0 milj. euroa.

Rauman kaupunki on perustanut turvallisuuspäällikön vakanssin ja rekrytointi on toteutettu. Kaupunki vahvistaa henkilöstörekrytoinnilla varautumistaan ja uuden turvallisuuspäällikön ensimmäisiä tehtäviä ovat turvallisuusverkoston kokoaminen, viestinnän saavutettavuuden lisääminen sekä valvontakameroiden järjestelmän saattaminen yhdeksi kokonaisuudeksi.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Poikkihallinnollista ja kattavampaa HYTETU-työtä tulee lisätä yhdessä kolmannen sektorin kanssa ja panostaa erityisesti ennaltaehkäisevään työhön ja yhteistyön vaikuttavuuteen. Yhdyspintatyön osalta edelleenkin selvitetään, mitä kaikkea kuuluu hyvinvointialueelle ja mitä kaupungille. Kaupungin tulee panostaa riittävästi rajapinta- ja edunvalvontatyöhön.

Lasten ja nuorten ahdistuneisuus on kaupungin toimenpiteistä huolimatta lisääntynyt ja elämänsä tyytyväisten osuus on vähentynyt ja asia vaatii erityistä huomiota.

3.2.2 Elinvoima

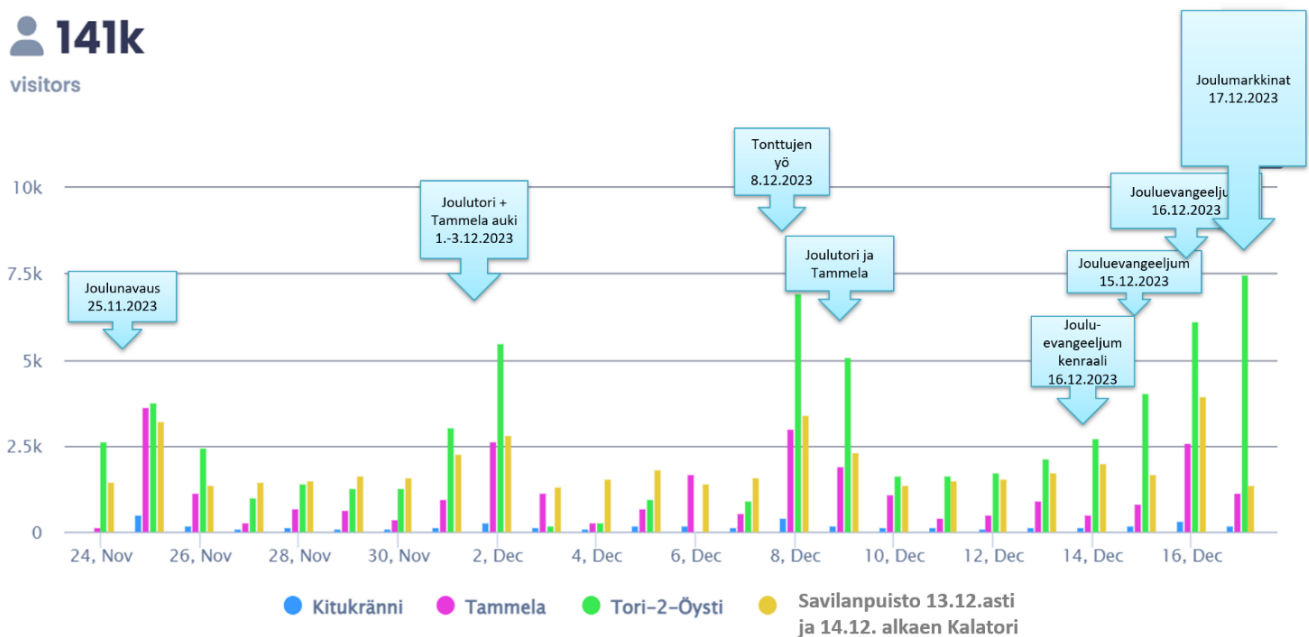
Rauman kaupungin elinvoimaohjelma 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.10.2023. Elinvoimaohjelman toimenpiteitä toteutetaan vuosittain talousarvion sallimissa rajoissa. Kehittämistoimenpiteet sekä mittaristo tarkentuvat vuosikohtaisessa talousarviosuunnittelussa ja laajoista kehittämisprojekteista laaditaan erikseen projekti- ja/tai aikataulusuunnitelma. Vuosikohtaisten tavoitteiden toteutumista seurataan osana talousarvioprosessia. Tarkastuslautakunta on arvioinut elinvoimaohjelman päämäärien toteutumista arviointivuonna 2023.

Rauman kaupunki avasi alkuvuodesta 2023 uuden International House Rauma -palvelupisteen raumalaisille kansainvälisille asukkaille sekä kansainvälisestä rekrytoinnista kiinnostuneille yrityksille. Vuoden 2023 aikana palvelupisteessä toteutui 550 palvelukontaktia. Rauman kaupungin yrityspalvelut otti vuoden 2023 loppupuolella käyttöön oman visuaalisen ilmeen. Business Rauma -ilme heijastaa vahvaa sitoutumista elinkeinoelämän tukemiseen. Rauman kaupunki on viimeisen parin vuoden aikana tiivistänyt yhteistyötä muun muassa Business Finlandin kanssa kansainvälisten sijoittujien houkuttelussa. Markkinointivideon avulla laajennetaan ulkomaisen ja kotimaisten investoijien näkemystä kaupungin tarjoamista elinkeinoelämän mahdollisuuksista.

Pitsikaupungin joulun tarjontaa laajennettiin ja tapahtuman suosio kasvoi, ja joulukuun yöpymiset lisääntyivät 29,9 % vuodesta 2022. Lisäksi joulukuun vapaa-ajan matkailijoiden yöpymisiä kirjattiin 1.500 yötä (+54,5 %) ja business-matkailijat 2.700 yötä (+9,8 %). Pitsikaupungin joulun suosituimmat tapahtumat olivat joulunavaus, joulutorin ja Tammelan tapahtumat, Tonttujen yö sekä Jouluevangeeljum-musiikkinäytelmä sekä joulumarkkinat.

Kävijämäärää seurataan kännykkäliittymien avulla. Näin ollen kävijämäärästä puuttuvat pienet lapset, joita on iso osa Tammelan tapahtumissa kävijöistä. Torilla kävi vilkkaimpana päivänä noin 7.500 vierailijaa. Kävijämäärältään vilkkaain tapahtuma oli Tonttujen yö. Pitsikaupungin joulun vuoden 2023 kokonaisuudesta kerättiin palautetta sähköisellä lomakkeella kuukauden ajan joulun 2023 seutuvilla. Kyselyyn saatiin yhteensä 142 vastausta. Jouluiset toteutukset olivat jälleen suosittuja ja pidettyjä. Asteikolla 1–5 Pitsikaupungin joulun arvosanaksi muodostui 4,3. Vuonna 2022 vastaava kokonaisarvosana oli 4,2. Kehittämisehdotuksena esimerkiksi Pitsikaupungin joulun kokonaisuuden ja ohjelman markkinointia toivotaan lisättävän, Vanhan Rauman liikkeiden aukioloaikoja pidennettävän ja konserttitarjontaa kasvatettavan.

Kuvio 2. Pitsikaupungin joulun kävijämäärä 24.11.-17.12.2023.

8.5.2024

Seaside Campus -oppimisympäristö kehitettiin ESR-hankeella vuosina 2021–2023. Hankkeen tavoitteena oli luoda merkittävä meriklusterin osaamiskeskittymä, joka yhdistää alueen koulutuslaitokset ja elinkeinoelämän erilaisten tapahtumien ja esimerkiksi opintokokonaisuuksien avulla. Seaside Campus oppimisympäristökonseptia toteuttavat meriklusterin keskeiset yritykset, Länsirannikon Koulutus Oy WinNova, Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK, Rauman kauppakamari, Rauman kaupunki ja Rauman Meriteollisuuskiinteistöt Oy sekä muu meriteollisuuden sidosryhmäverkosto. Seaside Campus -oppimisympäristö tukeekin merellisen Rauman ja alueen meriklusteri-imagoa. Toiminnan jatkamiseksi rahoitusta on haettu sidoskumppaneilta vuosille 2024–2027. Kaupunki on sitoutunut osaltaan hankkeen rahoitukseen.

Vuoden 2023 lopussa julkaistussa uudessa kuntaindeksivertailussa Rauma nousi Satakunnan kunnista elinvoimaisimmaksi. Rauma kuuluu vertailussa Manner-Suomen kuntien parhaaseen viidennekseen. Kuntien elinvoimaa tarkastellaan 20 avainmuuttujasta lasketavalla EVP-indeksillä (elinvoima, vetovoima, pitovoima).

Rauma sijoittui Taloustutkimus Oy:n vuonna 2023 tekemässä Kuntien imago tutkimuksessa sijalle 8. Tutkimuksessa arvioidaan kunnan yrittäjämystyysyyttä yrittäjien näkökulmasta, eli millaisia arvioita kunnassa toimivat yritykset antavat kunnasta ja miten yhteistyö kunnan kanssa toimii.

Elinkeinoelämän keskusliiton 15.2.2023 julkaiseman kahden vuoden välein toteutettavan Kuntaranking-tutkimuksen mukaan Rauman seutu on Suomen toiseksi vetovoimaisin alue yritystoiminnalle.

Rauma on myös korkeakoulukaupunki. Korkeakoulujen yksiköissä opiskelijoita on kaikkiaan 2550. Vuoden 2023 yhteishaussa Turun Yliopiston Rauman kampukselle haki kaikkiaan 1446 opiskelijaa. Satakunnan ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 1050 opiskelijaa.

Keväällä 2022 laadittiin Rauman kaupungin joukkoliikenteen kehittämisselvitys. Selvityksen perusteella asetettiin määrälliset palvelutasotavoitteet vuosille 2023–2028 ja annettiin suosituksia laadullisen palvelutason kehittämiseksi. Joukkoliikenne kilpailutettiin vuonna 2022 ja samalla liikennesopimuksen palvelutasoa nostettiin. Rauman Gyyt -liikenne aloitti liikennöinnin vuoden 2023 alussa. Vuoden 2023 aikana tehtiin kehittämisselvitysraportissa mainittuja toimenpiteitä joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvattamiseksi mm. kesäkauden alennuskampanjan avulla. Tekninen valiokunta on päättänyt tehdä palvelusomuutoksia kesäkaudelle 2024. Autopäivien poistamisella sekä linjakilometrien ja ajotuntien vähentämisellä saadaan yhteensä noin 210.000 euron säästöt.

Rauman Gyyt:lle on valmisteltu visuaalinen ilme, jota käytetään joukkoliikennemateriaalissa ja markkinoinnissa. Myös kaluston ilmeen yhtenäistäminen on käynnissä. Joukkoliikenteen järjestelyt ovat vielä kesken ja erityisesti liikenteen aikataulujen näkyvyydessä on puutteita.

Vuonna 2023 selvitettiin Alkutieto Oy:n toimeksiantona henkilöjuna liikenteen käynnistämismahdollisuuksia Rauman ja Tampereen välille sekä toisessa vaiheessa valitun ratkaisun toimeenpanoa ja mahdollisen käynnistämisen vaativia toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös ja suositukset:

Elinkeinoelämän tilanne on parempi Raumalla kuin Satakunnassa keskimäärin. Kaupungin elinvoiman edistämiseksi on tehty tavoitteellista työtä ja tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan elinvoimaohjelman 2022–2025 tavoitteiden toteuttaminen on aloitettu.

Vuonna 2023 kaupunkikehityspalveluiden toiminta sekä tiedotus oli monipuolista. International House Rauma -palvelupiste avattiin raumalaisille kansainvälisille asukkaille sekä kansainvälisestä rekrytoinnista kiinnostuneille yrityksille. Vuonna 2023 palvelupisteessä toteutui 550 palvelukontaktia. Rauman kaupunki tiivistä yhteistyötä Business Finlandin kanssa. Business Rauma -markkinointivideo laajentaa ulkomaisten ja kotimaisten investoijien näkemystä kaupungin tarjoamista elinkeinoelämän mahdollisuuksista.

Toimiva paikallisliikenne on tärkeä kaupungin elinvoiman näkökulmasta. Paikallisliikenneuudistuksen organisointi ja juurruttaminen kaupunkilaisten elämään on vielä kesken. Paikallisliikenteen toimivuuden ja asiakastytyväisyyden arvioimista tulee tehdä suhteessa kustannuksiin ja tavoitteisiin.

3.2.3 Henkilöstö

Rauman kaupunginvaltuuston 25.4.2022 hyväksymässä uudessa strategiassa 2022–2030 osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on yksi keskeisimmistä voimavaroista. Strategiaa konkretisoi henkilöstöohjelma, jossa on linjattu ne henkilöstöpolitiikan toimenpiteet, joiden avulla edistetään strategian tavoitteisiin pääsemistä. Henkilöstöohjelma on hyväksytty vuosille 2022–2025. Henkilöstöohjelman tavoitteiden mukaiset toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot määritellään vuosittain. Yksityiskohtaiset tiedot henkilöstöön liittyvistä keskeisistä asioista on raportoitu Rauman kaupungin henkilöstöraportissa 2023.

Rauman kaupungin henkilöstömäärä vuoden 2023 lopussa oli 1 618 henkilöä, joista vakinaisia oli 1194 (73,8 %), määräaikaisia 390 (24,1 %) ja työllistettyjä 34 (2,1 %). Henkilöstömäärä väheni 1151 työntekijällä vuodesta 2022. Muutosta pääosin selittää sosiaali- ja terveystyöpalveluiden ja niihin liittyvien tukipalveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueelle siirtyi kaikkiaan 1078 työntekijää. Työllistettyjen määrä pysyi vuoden 2022 tasolla. Määräaikaisten työsuhteiden syistä on annettu selonteko vuoden 2023 henkilöstöraportissa.

Sairauspoissaoloprosentti oli 15,8 % ja sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli 25.503 päivää. Vuosien 2022 ja 2023 sairauspoissaolojen määrä ei ole suoraan vertailukelpoinen sosiaali- ja terveystyöpalveluiden siirtymisen vuoksi. Sairauspoissaolojen kehityksen vertailua on tehty poistamalla hyvinvointialueelle siirtyneiden työntekijöiden sairauspoissaolot ja voidaan todeta, että sairauspoissaolopäivät ovat vähentyneet vuonna 2023. Vuonna 2023 sairauspoissaoloprosentti oli 6,2 %, missä laskua edellisestä vuodesta 2,4 prosenttiyksikköä. Hengitystie- ja koronainfektiot aiheuttivat sairauspoissaolo-

ja eniten ja niistä johtuvien sairauspoissaolojen määrä kolminkertaistui tammi-lokakuussa 2022. Vastaavasti vuonna 2023 sairauspoissaoloista suurin osa aiheutui tuki- ja liikuntaelinsairauksista. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet kaikissa diagnosoiryhmissä hermoston ja verenkierron sairauksia lukuun ottamatta. Lyhyiden 1–3 päivän pituisten sairauspoissaolojen määrässä korona näkyi edelleen. Sairauspoissaoloja kertyi eniten ruokajäätteen siivouspalveluiden toimialalla ja vähiten jätehuoltolaitoksen toimialalla.

Kaupungilla oli vuonna 2023 avoimena yhteensä 55 työpaikkaa, joista suurin osa oli sivistystoimialan työpaikkoja. Mikäli tarkastellaan rekrytoinnin onnistumista hakijamäärän perusteella, vuonna 2023 onnistuttiin nostamaan hakijamääriä vuoteen 2022 verrattuna. Julkisessa haussa olleisiin vakinaisiin avoimiin työpaikkoihin saapui keskimäärin 16,4 hakemusta, kun vuonna 2022 hakemuksia saatiin keskimäärin 9,4. Konsernipalvelut ja tekninen -toimialoilla hakijamäärä lähes kaksinkertaistui vuoteen 2022 verrattuna. Myös sivistystoimialan avoimiin vakinaisiin työpaikkoihin saapui 14,2 hakemusta/työpaikka. Vuoden 2023 hakijamäärä ylitti seurantajakson 2018–2023 hakijamääräennätyksen vuodelta 2018; keskimäärin 15,5 hakemusta.

Vuonna 2023 päättyi 92 vakinaista palvelusuhdetta, joista eläkepäätöksiä oli 40 ja irtisanoutumisia 39. Eläkepäätöksiä vuonna 2022 oli yhteensä 68. Päättyneitä palvelussuhteita tarkasteltaessa sivistystoimen henkilöstön vaihtuvuus on pysynyt edellisen vuoden tasolla ja vastaavasti vähentynyt teknisellä toimialalla ja lisääntynyt konsernipalvelut toimialalla.

Koko henkilöstön keski-ikä on 49,5 vuotta. Keski-ikä kunta-alalla on 45 vuotta (Kuntatyönantajat 2022). Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä nousi 64,9 vuoteen (2022: 64,7 vuotta). Kaupungilta eläköityy vuosittain noin 50 henkilöä. Sosiaali- ja terveystalveluiden henkilöstön siirto hyvinvointialueelle laskee eläköityvien määrää, mutta iso joukko osajia tulee eläköitymään lähivuosina.

Keskitetty koulutus suunniteltiin vuodelle 2023. Keskitetyn koulutuksen painopisteinä olivat: toiminnan kehittäminen, työhyvinvointi ja yhteisöllisyys, digitalisaatio ja ammatillinen osaaminen. Vuoden 2023 esihenkilövalmennuksen teemoiksi valittiin esihenkilöiden palautteet ja organisaation tarpeet huomioiden mielekkyyden johtaminen, älykäs johtaminen ja johtajana kehittyminen. Vuonna 2023 etätöitä teki 236 (500 vuonna 2022) henkilöä yhteensä 7267 päivää (30.050 päivää vuonna 2022). Anottujen etätöypäivien hakemisessa on ollut puutteita, joten määrät ovat suuntaa antavia.

Työhyvinvointikyselyn tuloksissa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2022 verrattaessa. Työhyvinvointikyselyyn saatiin vastauksia 871 kpl, joten vastausmäärä nousi edellisestä vuodesta (2022: 1583 ja ilman sote-henkilöstöä 784). Työhyvinvointikyselyn kaikkien kysymyksien keskiarvot sijoituivat asteikolla 1–5 välille 3,7–4,1 samoin kuin vuonna 2022. Osa-aluekohtaisissa väittämässä muutokset edelliseen vuoteen nähden olivat pieniä. Myös toimialakohtaisesti tarkasteltuna merkittäviä muutoksia ei havaittu.

Kaupungilla on käytössä vuosittain toteutettavan tyhy-kyselyn lisäksi jatkuva tyhy-palautte, jonka kautta henkilöstö voi antaa työhyvinvointiin ja työoloihin liittyvää palautetta, milloin tahansa omalle esihenkilölleen omalla nimellään tai anonyymisti. Verrattaessa kaupungin vuoden 2023 tuloksia vuoden 2022 Kunta10 tutkimuksen tuloksiin neljän väittämän osalta, kaupungin hyvinvointikyselyn tulokset ovat huomattavasti parempia kuin kunta-alalla keskimäärin. Tyhy-kyselyn tuloksissa muun muassa ”työnhallinta” Rauman kaupungin kyselyssä sai keskiarvon 4,5 (4,4 vuonna 2022), kun Kunta10 kyselyn tulos oli 3,7 vuonna 2022. Väittämän ”johtaminen on oikeudenmukaista” kyselyn tulos oli 3,9 (3,7 vuonna 2023), kun vastaavan Kunta10 tulos oli 2,4.

Henkilöstön kokemaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa tarkasteltiin myös työhyvinvointikyselyssä. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeneissa kysymyksissä koko kaupungin keskiarvot sijoituivat välille 3,9–4,4 (asteikolla 1–5), kun vuonna 2022 vaihteluväli oli hieman suppeampi

(3,9–4,3). Muutokset olivat hyvin vähäisiä. Muutos parempaan näkyy parhaiten vastauksissa kysymykseen ”työntekijöitä kohdellaan yhdenvertaisesti” ja ”koulutuksiin osallistuminen mahdollistetaan tasapuolisesti”. Huomattavin ero vuosien 2022 ja 2023 välillä oli se, että vuonna 2022 määräaikaiset työntekijät olivat kaikissa kategorioissa tyytyväisempiä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviin kysymyksiin, kuin vakinaisessa työsuhteessa olevat, kun taas vuonna 2023 tilanne oli päinvastainen.

Palkitsemisen kokonaisuuden kehittäminen oli yksi uuden henkilöstöohjelmaan sisältyvistä tavoitteista. Kannustamisen ja palkitsemisen kokonaisuus rakennettiin yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa vuoden 2022 aikana. Yhteistyötoimikunta hyväksyi palkitsemisen kokonaisuuden periaatteet vuoden 2022 lopulla. Kannustamisen ja palkitsemisen kokonaisuuteen kuuluvat myös uuden strategian mukaiset palkinnot: WAU-työyhteisö-palkinto, Rauma-lobbari ja Me-hengen nostattaja. Vuoden 2023 alusta alkaen otettiin käyttöön työyhteisöjen hyvinvointiraha 30 euroa/työyhteisön jäsen, joka on tarkoitettu yhteisöllisyyden lisäämiseen ja yhteiseen tekemiseen. ePassi-edun arvoa korotettiin 220 euroon/työntekijä ja etua käytti 88 % työntekijöistä vuonna 2023.

Henkilöstön edustajat ovat tyytyväisiä kaupungin työhyvinvoinnin kehittämiseen. Henkilöstön edustajien mukaan ePassin edun korotuksesta sekä työyhteisöraha on tullut myönteistä palautetta. Työhyvinvointiin on satsattu myös veto- ja pitovoiman lisäämiseksi. Työnantajan ja luottamusmiesthenkilöstön vuorovaikutus on avointa ja tieto kulkee hyvin myös kentälle.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Henkilöstöohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä on toteutettu laajasti ja tuloksekkaasti muun muassa työhyvinvointiin ja työsuhte-etuuksiin panostamalla. Koulutusaktiivisuuteen on syytä panostaa muuttuvan toimintaympäristön ja uusimman tiedon päivittämiseksi.

Henkilöstön vaihtuvuutta on erityisesti eläköitymisen vuoksi. Rauman kaupungin tulee edistää edelleen kilpailukykyisyyttään kuntatyönantajien joukossa. Osaavan henkilöstön saatavuuteen tulee kiinnittää huomiota panostamalla kaupungin veto- ja pitovoimatekijöihin, mutta myös mahdollistamalla erilaiset työn tekemisen muodot, kuten osa-aikatyö.

3.2.4 Maapolitiikka

Maapoliittinen ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 29.1.2024. Ohjelma täsmentää Rauman strategiaa 2022–2023 maankäytön strategisen suunnittelun ja ohjauksen osalta. Maapoliittinen ohjelma jalkauttaa osaltaan kaupunkistrategian päämääriä ja tavoitteita yhdessä elinvoimaohjelman kanssa.

Maapoliittisessa ohjelmassa määritellään Rauman kaupungin lähtökohdat maapolitiikalle, maapolitiikalle asetetut tavoitteet, käytettävät maapolitiikan keinot ja keinojen käyttämisen periaatelinjaukset, maanluovutuksen ja maaomaisuuden hallinnan periaatteet, hajarakentamisen ohjaus, sekä maapoliittisen ohjelman seuranta- ja ylläpitotoimet.

Maapoliittinen ohjelma kytkeytyy osaltaan asumisen ohjelmaan erityisesti tontinluovutuksen osalta. Monipuolisella ja kohtuuhintaisella tonttitarjonnalla voidaan osaltaan tukea myös asumisen ohjelman tavoitteiden toteutumista.

Vuokrattujen tai myytyjen yritystonttien määrä kasvoi hieman vuoteen 2022 verrattuna. Asuin- ja yritystonttien sähköinen tonttihakupalvelu otettiin käyttöön loppuvuodesta 2023. Yritystonttien tarjonnan osalta useimpia yritystonttivarauksia on jatkettu ja hankkeet odottavat suhdanteiden kehittymistä ja parempaa ennustettavuutta. Toisaalta pienemmille yritystonteille on kysyntää. Uusia yritystontteja on rakennettu Teodoliittien ja Statiivien alueelle. Tonttitarjonta kasvaa vuosina 2024–2025, kun Olkitien ja Impivaarantien rakentaminen valmistuu. Ra-

kennusvalvonnan lupien vähäisempi määrä vuonna 2023 asuin- ja yritysrakentamisen osalta heijastui myös maksutuottoihin. Isompia rakennushakkeita ei ole lähtenyt käyntiin rakentamisen hinta- ja korkotason nousun vuoksi.

Vanhan Rauman asemakaavamuutos etenee, kun asemakaavamuutoksen luonnosvaihe 2 asetettiin nähtävälle ja lausuntopyyntöille maaliskuussa 2024. Vanhan Rauman asemakaavamuutoksen tavoitteena on ohjata alueen kehittämistä ja suojelua siten, että turvataan Vanhan Rauman arvot valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä ja maailmanperintökohteena. Kaavoitettavaan alueeseen sisältyy koko Vanhan Rauman maailmanperintöalue sekä vähäisempiä osia maailmanperintökohteen suojavyöhykkeestä. Kaavatyön taustaksi on laadittu laajoja selvityksiä jo useamman vuoden ajan. Kaavan lopullista valmistumista on syytä kiirehtiä. Vuoden 2023 aikana viisi kaavaa sai lainvoiman.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Rakentamisen hiljentyminen heijastuu kaupungin tulokertymään ja luo epävarmuutta tulevan suunnitteluun.

Kaavaprosessien nopeuteen ja joustavuuteen on syytä kiinnittää huomiota sekä kaavojen että maankäyttösopimusten toteutumisen valvontaan.

Taulukko 1. Kaupungin maaomaisuus ja tonttien luovutukset 2018–2023.

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
MAAOMAIUUUS						
Kaupungin maaomaisuus (ha)	7837	7856	7850	7868	7881	7844
Vuokra-alueet (ha)	973	750	730	730	745	740
TONTTIEN LUOVUTUKSET						
Luov. pientalotontit (kpl)	21	10	18	21	22	15
Luov. kerrostalotontit (kpl)	3	1	1	5	2	1
Luov. yritystontit (kpl)	6	6	6	17	11	13

3.3 Toimialojen, liikelaitosten ja konserni-yhtiöiden toiminnan arviointi

Toimialat ovat vuoden 2023 talousarviossa asettaneet omat kehittämistoimenpiteensä kaupunginvaltuuston 25.4.2022 hyväksymän strategian ”Vahva ja vaikuttava – luanikas ja lumoava” pohjalta. Toimenpiteiden suuren määrän vuoksi tarkastuslautakunta keskittyy arvioinnissaan muutoksiin ja poikkeamiin sekä niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet.

Toimialakohtaisten tavoitteiden toteutumisen arviointi perustuu tilinpäätökseen, keskeisiin raportteihin (mm. hyvinvointiraportti) ja muihin selvityksiin sekä työohjelman mukaisiin viranhaltijoiden kuulemisiin tarkastuslautakunnan kokouksissa. Kokouksissa saatujen tietojen lisäksi tarkastustoimi on kerännyt arvioinnin tueksi tarpeelliseksi katsomiaan tietoja.

3.3.1 Konsernihallinto ja -palvelut

Konsernihallinto- ja palveluiden talouden toteutumatiidot eivät ole suoraan vertailukelpoisia, kun vuonna 2022 palvelualueeseen sisältyi myös kaupunkikehitys. Näin ollen vertailua vuoteen 2022 ei ole näiltä osin tehty.

Kaupungin organisaatiossa ja hallinnossa tehtiin muutoksia vuoden 2023 aikana. Kaupunkikehitys -palvelualue siirtyi konsernipalvelut -toimialalta kaupunginjohtajan alaisuuteen konsernihallintoon. Joukkoliikenne ja henkilöliikennetehtävät siirtyivät tekniselle toimialalle. Kaupunkikehityksikköön keskitettiin kansainvälisyys- ja maahanmuuttotehtävät sekä työllisyysasiat.

Konsernihallinnon toimintakate toteutui 6,1 milj. euroa muutettua talousarviota parempana. Toimintakate oli 16,0 milj. euroa (18,6 milj. euroa vuonna 2022). Vuosien 2022 ja 2023 luvut eivät ole vertailukelpoisia, koska vuoden 2023 luvuissa on mukana konsernipalvelut-toimialalta vuoden 2023 alussa siirtynyt kaupunkikehitys-palvelualue. Toimintatuotot 23,8 milj. euroa ylitti talousarvion 2,9 milj. eurolla. Toimintatulot ylittyivät vuokratulojen indeksikorotusten sekä pysyviin vastaaviin kirjattujen myyntivoittojen takia. Toimintakulut toteutuivat 3,2 milj. euroa talousarviota pienempinä. Avustuksien osalta talousarvio ylittyi 1,0 milj. eurolla, kun vastaavasti palveluiden ostot toteutuivat 4,5 milj. euroa arvoitua pienempänä.

Konsernihallinnolle asetettu valtuuston sitova toimintakatetavoite ylittyi ja kaikkia palvelualueelle asetettuja

kehittämistoimenpiteitä on edistetty. Business Rauma -toimintamallia rakennettiin ja elinkeinopalvelut ottivat käyttöön uuden visuaalisen ilmeen.

Eu-direktiivin mukainen Whistleblower -ilmoituskanava avattiin 31.3.2023. Ilmoituskanavan tarkoituksena on korruption ehkäisy ja samalla eettisyyden edistäminen sekä kaupunkiorganisaation kehittäminen.

Ympäristöministeriön avustuksella laadittava ilmastosuunnitelma valmistuu vuoden 2024 aikana. Rauman Yrittäjät Ry/Rakastunut Raumaan -yhteistyöhankkeelle myönnettiin avustusta keskustan kehittämiseksi. Yhteistyösopimuksen tavoitteena on tukea kaupallisen keskustan alueen elinvoimaisuutta, tapahtumia sekä vetovoimaa.

Rauman kaupungin hallintosäännön 137 §:n mukaan kaupunginhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo valtuutettujen ja nuorisovaltuuston edustajan tekemistä ja kaupunginhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita kaupunginvaltuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt.

Valtuustoaloitteiden käsittely on osoittautunut ajoittain erittäin hitaaksi. Valtuustoaloitteiden käsittelyaika on ollut pisimmillään lähes 10 vuotta, mikä on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan saattanut vaikuttaa tehtyjen aloitteiden määrään. Kaupunginvaltuusto käsittelee kokouksessaan 25.3.2024 käsiteltyjä ja vielä käsittelemättömiä valtuustoaloitteita, joista pisimmin käsitellyssä ollut aloite on tehty vuonna 2014. Kaupunginvaltuuston esittelytekstissä kerrotaan, että vuoden 2024 aikana asianhallintaa laajennetaan siten, että valtuustoaloitteiden käsittely tulee näkyvämmäksi ja jatkossa kotisivuilla ja luottamushenkilöportaalissa on mahdollisuus seurata, missä aloitetta on käsitelty.

Rauman kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 27.2.2023 Rauman kaupungin ja Turun yliopiston välisen Rauman kampusta koskeva yhteistyösopimuksen. Vuoteen 2033 voimassa olevan sopimuksen myötä Rauman kaupunki sitoutuu tukemaan Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampuksen toimintaa ja kehittämistä vuosittain yhteensä 1,25 miljoonan euron summalla (ml. indeksiehto). Vastaavasti Turun yliopisto sitoutuu harjoittamaan Raumalla tutkintoon johtavaa yliopisto-opetusta ja siihen liittyvää tutkimustoimintaa. Toiminnan laajuuden perustasona pidetään Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampuksella lukuvuon-

na 2022–2023 harjoittamaa toimintaa. Kaupunki pitää Rauman kaupungin ja Turun yliopiston yhteistyötä ja opettajakoulutuksen jatkumista Rauman kampuksella erittäin tärkeänä.

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on hyvin kansainvälinen korkeakoulu, mikä on merkittävä voimavara kaupungille ja koko alueelle. SAMKissa opiskelee vuosittain yli 1000 kansainvälistä tutkinto- ja vaihto-opiskelijaa sadasta maasta. Kansainvälisten opiskelijoiden juurruttaminen alueelle on tärkeää, jotta saataisiin koulutettua, kielitaitoista työvoimaa sekä osaamista alueelle. Koulutustarjonnalla vastataan alueen tarpeisiin.

Konsernipalveluiden toimintakate -6,97 milj. euroa toteutui muutettuun talousarvioon verrattuna 1,45 milj. euroa parempana. Toimintatuotot toteutuivat 153,8 % ja toimintamenot 89,1 %. Kaikki menolajit alittivat talousarviotavoitteet. Konsernipalvelut -toimialan alaiset palvelualueet alittivat kaikki talousarviossa asetetun toimintakatteen.

Talousjärjestelmän uudistamisprojekti on kuormittanut merkittävästi konsernipalvelut -toimialaa, vaikka projektiin on palkattu määräaikaista työvoimaa ja ostettu asiantuntijapalvelua. Työtä on teettänyt erityisesti se, että vanhoja järjestelmiä ei saatu siirrettyä uuteen järjestelmään ja näin ollen esimerkiksi palkkoja ei saada siirrettyä suoraan kirjanpitoon. Talouden seurannan tie-

tosisältö ei näin ollen ole ollut vuoden 2023 aikana kaikilta osin ajantasainen, mutta vuoden 2023 tilinpäätös laadittiin kuitenkin kuntalain mukaisessa määräajassa. Ostolaskujen automatisointia pyritään lisäämään, jotta voidaan hyödyntää vakiotiliointeja. Käyttöönottoprojekti saatiin päätökseen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kaupunki on rakentanut yhdyspintaa Satakunnan hyvinvointialueelle ja muodostanut hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden rakenteet. Konsernipalvelut-toimiala on koordinoitunut hyvinvointialueen ja kaupungin yhdyspintatoimintoja, jotka eivät ole vielä muotoutuneet. Yhdyspintatoiminnassa on vielä epäselvyyttä ja tiedonkulussa haasteita. Kaupungin vastuulle jääneen terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden tehtävien (HYTETU) strateginen päävastuu määriteltiin kaupunginhallitukselle ja operatiivisesti tehtävä keskitettiin konsernipalvelut-toimialan tiedonohjaus-palvelualueelle. Lisäksi muodostettiin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ohjausryhmä, johon nimettiin poliittinen luottamushenkilöedustus. HYTETU-ohjausryhmä toimii aktiivisesti hyvinvointipäällikön ohjaamana. Hyvinvointiohjelma 2023 hyväksyttiin valtuustossa 24.4.2023.

TE-palveluiden siirtoon kunnille on valmistauduttu operatiivisella tasolla mm. henkilöstösiirtojen ja palveluprosessien osalta. Etelä-Satakunnan työllisyysalue aloittaa toimintansa 1.1.2025 alkaen.

Konsernipalveluiden toimialan alaisuudesta hyvinvointialueen alaisuuteen siirtyi 1.1.2023 alkaen yhteensä 104 henkilöä (105,6 htv), joista suurin osa oli ruoka- ja puh-tauspalveluiden henkilöstöä.

Asiakaslähtöisen palveluprosessin kehittäminen, digi-taalisuuden sekä robotiikan hyödyntäminen palvelu-prosessien kehittämisessä ovat käynnissä ja tavoitteet toteutuivat toimintavuonna osittain. Pääosin hallinnon sähköistämiseen ja digitalisaation hyödyntämiseen liit-tyvissä hankkeissa edistyttiin, mutta kokonaisuuksia ei ehditty saada valmiiksi. Esimerkiksi palveluprosessien sähköistämisessä edistyttiin, mutta julkaisut siirtyivät vuodelle 2024. Työelämäkeskustelujen sähköistämisen OSS-alusta otettiin käyttöön ja esihenkilöitä koulutettiin. Sähköinen perehdytystyökalu Intro hankittiin ja mallipoh-jat valmisteltiin yhdessä toimittajan kanssa. Sähköisiä lomakkeita on valmisteltu, mutta tunnistautumissyistä kaikkia lomakkeita ei ole mahdollista sähköistää.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Konsernipalvelut-toimiala on koordinoitunut hyvinvointialueen, kaupungin sekä muiden sidosryhmi-en yhdyspintatoimintoja, jotka eivät ole vielä muo-toutuneet halutulla tavalla. Yhdyspintatoimintojen ja vastuualueiden osalta on edelleen epäselvyyksiä.

HYTETU-työllä on tärkeä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin sekä poikkihallinnollisen hyvinvointityön edistäjänä.

Kaupungin taloushallinnon järjestelmämuutos on aiheuttanut ongelmia laajasti vuoden 2023 aikana. Unit4-toiminnanohjausjärjestelmän käyt-tönoton haasteiden vuoksi talouden johtaminen ja seuranta on vaikeutunut ja tiedon oikeellisuus-dessa on edelleen epävarmuutta. Järjestelmä-uudistuksen vaatimaan työmäärään ei osattu varautua, mikä on kuormittanut konsernipalvelui-den henkilöstöä. Järjestelmän käyttöönotto on ai-heuttanut myös mittavia ongelmia laskutuksessa ja perinnässä sekä kirjausvirheiden korjaamista. Unit4 hankinta- ja käyttöönottoprosessi tulisi arvi-oida ja hankinnan opit ottaa huomioon tulevissa järjestelmähankinnoissa.

Lähtökohtana on, että kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsittelee toimivaltainen kunnan viranomainen ilman aiheetonta viivytystä. Aloitteiden käsittely on osoittautunut toisinaan hitaaksi ja aloitteiden läpimenoprosessin ajaksi esitetään määritettäväksi esimerkiksi 6–12 kk.

3.3.2 Työllisyyden hoito

Työllisyyden hoidon toimintakate, -2,9 milj. euroa ylitti muutetun talousarvion 0,13 milj. eurolla. Toimintakate pysyi vuoden 2022 tasossa. Kelan pitkäaikaistyöttömi-en kaupungin maksuosuus kasvoi noin 80.000 eurolla vuodesta 2022. Kasvua selittää työmarkkinatuen saa-jien osallistumisen suhteellinen väheneminen sellaisiin työllistämistä edistäviin palveluihin, kuten kuntoutta-vaan työtoimintaan, jotka vaikuttavat maksuosuuteen. Maksuosuus oli vuonna 2023 yhteensä 2,32 milj. euroa (2022; 2,24 milj. euroa, 2021; 2,66 milj. euroa ja 2020; noin 2,31 milj. euroa).

Covid19-pandemia ja Ukrainan sota ovat luoneet markkinoille epävarmuutta ja heikentäneet työllisyydenhoidon edellytyksiä. Työmarkkinatilanne heikkenee edelleen vuoden 2024 aikana. Kaupungin oma työllistämistoimin-ta on pysynyt entisellä tasollaan, mutta pitkäaikaistyöt-tömien osallistuminen TE-toimiston ja hyvinvointialueen erikseen ja yhdessä järjestämiin palveluihin on vähenty-nyt. Tätä selittää niin asiakkaiden toimintakykyyn liittyvät tekijät kuin hyvinvointialueen organisoituminen, mikä on vaikuttanut erityisesti kuntouttavaan työtoimintaan koko maakunnassa. Tämän takia koko maakunnan mak-suosuus on kasvanut noin 800.000 eurolla.

Työllisyydenhoidossa panostetaan pitkäaikaistyöttömyy-den vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Vuodelle 2024 työttömyysturvaan tulee lukuisia lakimuutoksia. Samas-sa yhteydessä toteutetaan myös työttömyysturvan kun-tamaksujen uudistus, joka nostaa kuntien maksuosuuksia porrasteisesti. Muutosten voimaantulon jälkeen kuntien vastuu katkeaa vain työssäoloehdot täyttävällä työllä. Palkkatuella työskentely ei kerryttäne työssä-olohtoa. Muutos edellyttää uudenlaisia toimia ja niitä valmistellaan osana työllisyysuudistusta. Kunnat saavat valtionosuuskompensaatiota kohonneisiin työttömyys-turvakustannuksiin, joka kannustaa työllistämisen edis-tämistä sekä työttömyysturvamenojen hillitsemistä.

Kokonaisuutena työttömyysaste on Raumalla ja koko Satakunnassa noususuunnassa ja työttömien työnhaki-joiden määrä lisääntyi 4 % Raumalla vuoteen 2022 verrattuna. Joulukuussa 2023 työttömien osuus Rau-malla oli 9,4 %, kun se vuotta aiemmin oli 9,1 %. Sa-takunnassa työttömien työnhakijoiden osuus oli 10,7 % työvoimasta vuodenvaihteessa 2023, mikä on lähellä koko maan tasoa 11,2 %. Työttömiä työnhakijoita oli Raumalla vuoden 2022 lopussa yhteensä 1708 (vuotta

aiemmin 1645). Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt vuotta aiemmasta 27 % heikon suhdannetilanteen vuoksi. Erityisesti asuntorakentaminen on pysähdyksissä. Pitkäaikaistyöttömien määrä Raumalla laski vuoteen 2022 verrattuna 18 henkilöllä ollen 467.

Seuraavassa kuvaajassa on esitetty työttömien osuus työvoimasta vuosina 2012–2023 Rauman, Satakunnan ja koko maan osalta. Trendi on kaikilla alueilla tarkasteltuna ollut saman suuntainen. Työttömien osuus työvoimasta on ollut suurimmillaan vuosina 2015–2016 ja vuonna 2020. Raumalla työttömien osuus työvoimasta on vuoden 2015 jälkeen ollut koko maan ja Satakunnan tasoa alhaisempi.

Työllistämisyksikössä tehtäviä organisoitiin uudelleen vuoden 2023 alkupuolella. Kaupungin työvoimayksiköön rekrytoitiin työvoimapäällikkö ja työllisyyskoordinaattori vaihtui. Tehtävien uudelleenorganisoinnin ja samanaikaisten työllisyshoidon uudistusten vuoksi toiminnan kehittämiseen on päästy viiveellä.

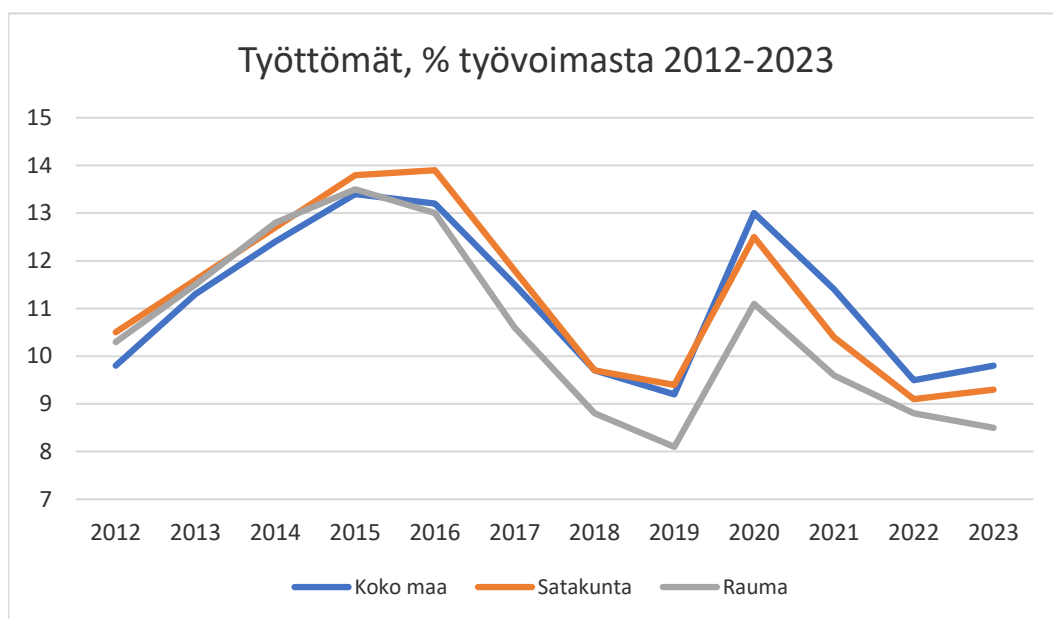
Työllisyshoidon ja siihen liittyvän järjestöyhteistyön tavoitteet toteutuivat pääosin. Työttömyysasteen keskiarvo 8,5 % vuonna 2023 oli hieman edellisen vuoden keskiarvoa parempi. Rauman kaupunki on työllistänyt

vuonna 2023 yhteensä 91 henkilöä (95 henkilöä vuonna 2022). Työllisyysvaroin tuetussa järjestöjen toiminnassa on työllistetty aiempia vuosia enemmän. Rauman kaupunki on myöntänyt toiminta-avustusta työllistävälle järjestöille vuonna 2023 yhteensä 370.000 euroa. Kokonaisuutena kuntouttavassa työtoiminnassa ja palkkatuetun työn määrissä on tapahtunut vähennystä.

Työllisyyden hoidon onnistumisella on merkittävä vaikutus yhteiskunnan kokonaisyhyvinvointiin erityisesti tilanteessa, jossa hallitusohjelman mukaiset työllisyyteen kannustavat toimenpiteet heikentävät sosiaalietuuksia. Työllisyshoidon palvelut kohdentuvat erityisesti osatyökykyisille ja pitkäaikaistyöttömille. Työllisyshoidon kautta ehkäistään syrjäytymistä ja edistetään perheiden hyvinvointia. Toimilla ehkäistään myös ylisukupolvisia syrjäytymisen ja huono-osaisuuden jatkumoa.

Työllisyyden hoidon järjestäminen uudistuu, kun TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025. TE-palveluiden uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Rauma toimii vastuukuntana valmistelemallaan Etelä-Satakunnan työllisyysalueella. Uudistuksen valmistelu on edennyt suunnitelmallisesti. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka lisää alueen ja kuntien

Kuvio 3. Työttömien osuus työvoimasta 2012–2023.

Lähde: THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024.

elinvoimaa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan työllisyyden hoidon keskeisimmät ja konkreettisimmat tavoitteet ovat työttömien työnhakijoiden väheneminen ja työntekijöiden saaminen työpaikoille. Etelä-Satakunnan työllisyysalueeseen kuuluvat Rauman kaupunki, Euran kunta, Eurajoen kunta, Huittisten kaupunki ja Säskylän kunta.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös ja suositukset:

TE-uudistukseen panostaminen on tärkeä Raumalle ja koko Etelä-Satakunnan alueelle. Rauman kaupunki toimii veturikuntana, ja palvelu jalkautuu lähipalveluksi kaikkiin Etelä-Satakunnan kuntiin. TE-työtä tulee tehdä koko alueen elinvoiman hyväksi. Työllisyyden hoidon keskeisimmät tavoitteet ovat työttömien työnhakijoiden väheneminen ja työntekijöiden saaminen työpaikoille.

3.3.4 Sivistysvaliokunta

Sivistystoimialan toimintakate, -90,0 milj. euroa, ylitti muutetun talousarvion 0,64 milj. eurolla. Toimintamenot ylittivät 1,4 milj. eurolla. Talousarvioon tehtiin vuoden 2023 aikana muutoksia kasvattamalla toimintamenoja 1,66 milj. euroa ja toimintatuottoja 132.000 euroa. Toimintatuotot ylittivät 0,74 milj. eurolla. Toimintakate kasvoi 7,2 % edellisestä vuodesta. Toimintakulut kasvoivat 6,8 %. Suurimpana selityksenä toimintamenojen ylitykseen on peruskoulujen henkilöstökulut, kun palkankorotuksiin ei ole varauduttu täysimääräisesti. Tieto henkilöstömäärärahojen vajeesta saatiin siinä vaiheessa, että talousarviomuutosta ei voitu tehdä vuoden 2023 puolella. Henkilöstökulut ylittivät 1,44 miljoonalla eurolla, mutta myös palveluiden ostoissa toteutui merkittävä ylitys 0,7 milj. euroa, joka aiheutui lähinnä sisäisistä kuluista. Toimintatulojen ylitystä selittää pääosin tukien ja avustusten arvioitua suurempi toteutuma, josta on katettu vastaavat toimintakulut.

Sivistystoimessa määräaikaisten työntekijöiden osuus on 24,4 % työntekijämäärästä, kun määräaikaisten osuus Suomessa on 21 %. Kouluverkkoasian ratkaisujen jälkeen määräaikaisten työsuhteiden osuuteen ja vakinaistamista odottavien työsuhteisiin on syytä palata. On tärkeää, että koulujen luokkakoot pysyvät maltillisena, mikäli luokkiin integroidaan erityisen tuen tarpeessa olevia oppilaita. Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä on haasteita kasvatuskulttuurien erilaisuuden vuoksi.

Koronan aiheuttamia rajoitteita ei vuoden 2023 aikana ollut, mutta koronan jälkihoitoon liittyviä valtionrahoitteisia hankkeita on meneillään. Perusopetuksessa valtion erityisavustuksella on palkattu resurssiopettajia ja koulunkäyntiohjaajia. Lisäresurssin myötä ryhmäkokoja on voitu pienentää. Varhaiskasvatuksessa hankerahoituksella oli palkattu erityisavustajia ja lastenhoitajia ryhmiin, joissa on useista eri syistä tukea tarvitsevia lapsia. Korona näkyi edelleen sivistystoimialalla henkilöstön poissaoloissa ja kasvavina sijaismenoina. Sairauspoissaolojen määrä 15,8 päivää/henkilö kuitenkin väheni edellisvuodesta (18,8 päivää/henkilö).

Sivistystoimialan toiminnan tavoitteet toteutuivat pääosin. Tavoitteista kahdeksan toteutui suunnitellusti ja kolme tavoitteesta on vielä työn alla. Suomen mallin mukainen Rauman harrastamisen malli käynnistyi syksyllä 2023 suunnitellusti valtionavustuksella. Kerhojen piirissä on jo yli 400 lasta. Rauman malli palkittiin Satakunnan Urheilugaalassa Harrastaminen koulupäivän yhteydessä -palkinnolla. "Rauman akatemia" -mallin mukaisessa toiminnassa tarjotaan liikunnan syventävä kurssi 8- ja 9-vuosiluokkien oppilaille Raumanmeren peruskoulussa. Lukio käynnisti 1.8.2022 alkaen kansainvälisten aineopiskelijoiden palvelun osana Winnovan järjestämää TUVU-koulutusta (tutkintoon valmentava). Suunnitellut koulunpäättöpähtymä Out of School ja Pitsiviikon nuorten tapahtuma Youth of Savila toteutuivat suunnitellusti. TUVU-yhteistyön pohjana on Satakunnassa laadittu kuntien ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhteistyösopimus perusopetuksen jälkeiseen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämisestä.

Karin kampuksen käyttöönotto koulun osalta tapahtuu elokuussa 2024, mutta tarkkaa tietoa hankkeen lopullisesta valmistumisesta ei ole. Sivistystoimialan toimintojen organisointia on viety Kampuksella eteenpäin suunnitellusti, mutta käyttöönoton viivästyminen aiheuttaa haasteita hankintojen yhteensovittamisen kanssa. Toiminta- ja turvallisuuskulttuurin valmistelu on aloitettu, johtoryhmätyöskentely on vakiintunut ja pedagogisten mallien laadinta on käynnissä. Karin kampuksen taideohjelma toteutettiin vuoden 2023 aikana.

Opiskelijahuollon palvelut siirtyivät hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Yhteistyörakenteet hyvinvointialueen suuntaan ovat vielä rakentamatta. Yhteistyön ja uusien yhteistyömuotojen kehittäminen on tärkeää, mutta hyvinvointialueen käytänteiden keskeneräisyys on vaikeuttanut työmuotojen rakentamista. Sivistysvaliokunta päätti myöntää opiskelijoiden luottamuksellisten tietojen

siirto-oikeuden hyvinvointialueelle ja näin turvattiin oppilaille ja opiskelijoille opiskeluhoitohenkilöstön palvelut. Wilman käyttöoikeuden ylläpidosta on huolehdittava siihen saakka, että tilalle saadaan korvaava ja toimiva ratkaisu. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että hyvinvointialueen vastuulla on myös yhteydenpidon järjestäminen oppilashuoltoon.

Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi Ukrainan sota vaikutti merkittävästi sivistysvaliokunnan toimintaan, oppilasmääriin ja tuen tarpeeseen. Haasteena on erityislasten ja tuen tarpeessa olevien lasten määrän kasvaminen. Myös korona on lisännyt lasten oireilua. Tehostetun ja erityisen tuen sekä pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä (20.9.2023) oli kaikkiaan 914 opiskelijaa eli 28,5 % 1–9-luokan koko oppilasmäärästä. Vieraskielisten oppilaiden osuus perusopetuksen ja perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaista on 8,2 % ja vastaavasti alakoulun osuus vieraskielisistä oppilaista on tällä hetkellä 67,6 % ja ennakoidaan olevan syksyllä noin 71 %. Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa oli (20.9.2023) 38 oppilasta. Perusopetuksessa ja valmis-

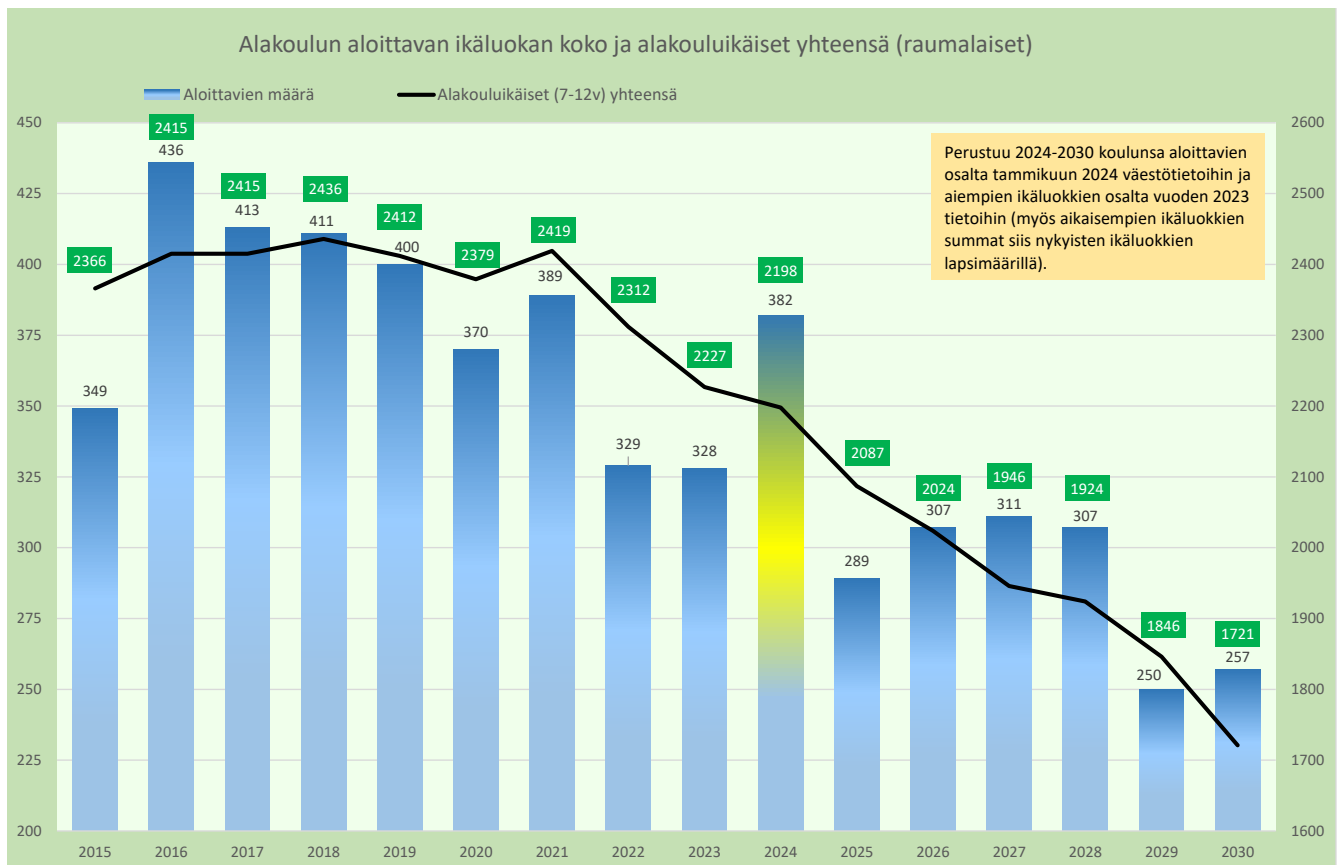
tavassa opetuksessa on kaikkiaan 282 oppilasta, jotka puhuvat muuta kuin suomea äidinkielenään. Vieraskielisten oppilaiden osuuden arvioidaan kasvavan edelleen.

Tulevaisuuden näkymänä on voimakkaasti pienentyvät ikäluokat ja palvelurakenteen sopeuttaminen niihin (kuvio 4). Syntyvyys väheni myös vuonna 2023. Vaikutukset näkyvät ensin varhaiskasvatuksessa ja sitten alakoulussa, mikä on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan kouluverkkoon. Toisaalta samanaikaisesti perusopetuksessa on vielä isoja ikäluokkia, jonka takia yläkoulujen tilatarve hetkellisesti kasvaa. Näin ollen palvelurakenteita tulisi toisaalla supistaa ja toisaalla kasvattaa.

Sivistystoimessa oli käynnissä kaikkiaan 27 ulkopuolisesti rahoitettua hanketta vuonna 2023, joista yksi on harrastamisen Rauman malli. Hankkeiden toimintakustannus vuonna 2023 oli yhteensä 1,76 milj. euroa ja kaupungin omavastuuosuudeksi muodostui 370.000 euroa.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden talousarvio toteutui talousarvion mukaisena.

Kuvio 4. Alakoulun aloittavan ikäluokan koko ja alakoululaiset yhteensä 2015–2030.

Museopalveluiden käyntimäärät ylittivät huomattavasti talousarviotavoitteen (23.065, tavoite 18.000). Kaupunginteatterin katsojamäärätavoite toteutui lähes suunnitellusti, mutta kulut ylittivät talousarvion 0,26 milj. eurolla. Salien maksutuotot toteutuivat arvioitua positiivisemmin. Liikuntapalveluissa hallien käyttäjämäärät toteutuivat tavoitetta paremmin talviharjoitteluhallin osalta. Hallien toimintakulut ylittivät talousarvion uimahallia lukuun ottamatta.

Kansalaisopiston opetustunnit ja opiskelijämäärät eivät toteutuneet aivan suunnitellusti, mutta toteutuivat edellisvuotta paremmin. Kansalaisopisto järjesti yhteistyössä Rauman vammaisneuvoston kanssa nuorille suunnatun Näe mut! –tapahtuman, jonka ydinviestinä oli erilaisuuden huomioiminen.

Musiikkiopistossa toteutuneet tuntimäärät ylittivät talousarviotavoitteen, mutta oppilasmäärätavoitetta ei saavutettu. Tunti- ja oppilasmäärät toteutuivat lähes vuoden 2022 tasossa.

Kirjaston lainamäärä lisääntyi vuodesta 2022, mutta jäi hieman tavoitteesta. Kävijämäärä 327.597 lisääntyi edellisvuodesta (276.887). Kirjaston asukaskohtainen kustannus kasvoi edellisvuodesta ja ylitti talousarviotavoitteen (61 euroa/asukas, toteutui 71 euroa/asukas). Kirjasto tarjoaa hyvin monipuolista palvelua varsinaisen lainaus- ja palautuspalvelutarjonnan lisäksi mm. asianajajapäivystystä ja taidelainaamopalvelua. Kirjastopalvelut järjesti vuonna 2023 ensimmäistä kertaa yksipäiväisen Mericon raumalainen cosplay-, manga- ja anime-tapahtuman, jossa toteutettiin teemoihin liittyvää ohjelmaa muun muassa cosplay-kilpailun muodossa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Suomen mallin mukainen Rauman harrastamisen malli käynnistyi syksyllä 2023 suunnitellusti valtionavustuksella. Lasten ja nuorten toiveiden mukaisten kerhojen piirissä on jo yli 400 lasta. Kerhojen kattavuutta tulee laajentaa edelleen lasten hyvinvoinnin ja toiminnallisuuden lisäämiseksi.

Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden kasvun ja oppimisen tuen tarve kasvaa edelleen, mikä vaatii toimenpiteitä ja heijastuu myös kustannuksiin ja resurssitarpeisiin. Opetusryhmien koko tulee säilyttää pedagogisesti optimaalisena.

Opiskeluhoito on osa kaupungin hyvinvoinnin kokonaisuutta. Hyvinvointialueen järjestämää oppilashuollon toimivuutta tulee edelleen seurata ja yhteistyötä tiivistää hyvinvointialueen ja kaupungin kesken.

Ikäluokat pienenevät ja tämä muutos vaikuttaa palvelurakenteeseen ja tilatarpeisiin. Sivistystoimialalle on tehty päätökset mittavista investoinneista suhteessa pieneneviin ikäluokkiin. Palveluverkko tulisi rakentaa niin, että muuttuviin palvelutarpeisiin pystytään reagoimaan ja ratkaisut ulottuvat pitemmälle tulevaisuuteen.

3.3.5 Tekninen valiokunta

Teknisen toimialan toimintakate, -11,5 milj. euroa, alitti muutetun talousarvion 1,8 milj. eurolla ja toimintakate toteutui alkuperäistä talousarviota paremmin. Talousarvioon tehtiin vuoden 2023 aikana muutoksia kasvattamalla toimintamenoja 1,2 milj. euroa ja toimintatuottoja 52.000 euroa. Toimintakate parani 38 % vuoteen 2022 verrattuna ja toimintakulut vähenivät 7,9 %. Palvelujen ostot kasvoivat edellisvuodesta, kun joukkoliikenne siirtyi vuoden 2023 alusta tekniselle toimialalle. Toimintakulujen pienenemistä selittää arvioitua alhaisempi sähkön hinta, vaikka lämmityskustannukset olivat suuremmat kuin vuonna 2022. Toimintatuotot kasvoivat 9,9 % pääasiassa vuokratuottojen kasvun ansiosta, mikä johtui pääasiassa hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrista. Myös puunmyyntituotot olivat vuonna 2023 merkittäviä. Uuden taloushallintojärjestelmän käyttöönotto aiheutti edelleen ongelmia myös teknisen valiokunnan alaisen toiminnan talouden seurannassa.

Vuonna 2023 investointiohjelma oli edelleen mittava ja investointitaso kunnan kokoon nähden suuri. Tiloihin oli talousarvion investointiohjelmassa varattu 39,5 milj. euroa, josta käytettiin 27,8 milj. euroa. Merkittävien vuoden 2023 aikana valmistunut investointihanke oli Rauman uusi paloasema 9,37 milj. euroa, joka toteutui alle 9,65 milj. euron kustannusarvion.

Euromääräisesti suurin investointikokonaisuus vuonna 2023 oli Karin kampus, johon talousarviossa vuodelle 2023 oli varattu 29,0 milj. euroa. Toteutuneet kustannukset olivat 21,4 milj. euroa. Hankkeen olisi pitänyt valmistua alkuperäisen suunnitelman mukaan syksyllä 2023, mutta hanketta on viivästyttänyt sähkö- ja rakennustöiden merkittävä viivästyminen. Näin ollen investointimäärärahaa jäi vuonna 2023 käyttämättä. Karin kampus –hanketta on viety eteenpäin hyvin haastavassa suhdannetilanteessa. Kokonaisuutena Karin kampuksen kustannusarvio on 75,4 milj. euroa ja arvioitu käyttöönotto vuoden 2024 alussa. Tilinpäätöshetken arvion mukaan hanke saatetaan loppuun vuoden 2024 aikana.

Kiinteistöjen myynnit ja ostot olivat yhteensä 4,5 milj. euroa vuonna 2023. Kaupunki hankki Pikkunorssin kiinteistön kauppahintaan 4,86 milj. euroa sekä Pikkunorssi Oy:n liiketoiminnan.

Tekniselle valiokunnalle oli asetettu kaikkiaan 16 tavoitetta, joista 3 toteutui ja 13 tavoitetta toteutuksen alla. Tonttihakupalvelu sähköistettiin ja asumisen ohjelma

valmistui tavoitteen mukaisesti. Elävän keskustan kehittämisen tavoitteen osalta Savilanpuiston terminaalin korjaus- ja muutostyö valmistui.

Merkittävänä kadunrakennushankkeina valmistuivat Karin kampusta ympäröivien katujen Aittakarinkatu, Alfredinkatu, Karisuonkatu ja Sahankatu. Sähköinen tonttihakupalvelu (Trimble tontti) otettiin käyttöön vuoden 2023 loppupuolella. Kauppakeskukseen ja linja-autoasemaan liittyvä katujen ja katuympäristön yleissuunnittelu on käynnissä ja keskuspuiston yleissuunnittelu käynnistynyt.

Väliaikaisella linja-autoasemalla ei ole minkäänlaista palvelutarjontaa, eikä riittävää kiinteistönhuoltoa. Väliaikainen järjestely on jatkunut jo viisi vuotta. Rauman kaupungin on haettava jatkoaikaa sekä linja-autoaseman että pysäköintialueen väliaikaiselle järjestelylle. Kaukoliikenteen matkakeskus on suunniteltu rakennettavaksi uuden kauppakeskuksen yhteyteen.

Rauman kauppakeskushankkeesta vastaa ulkopuolinen toimija. Tavoitteena on, että kauppakeskus ja kaupallinen Vanha Rauma muodostavat yhdessä vetovoimaisen kokonaisuuden. Tulevan kauppakeskustontin nykytila ei vastaa tavoitetta vetovoimaisuudesta ja ratkaisu asian hoitamiseksi tulisi tehdä.

Seminaarimäen rakennuksia myytiin huutokaupat.com -palvelun kautta, mutta huutokaupassa ei saatu riittävän korkeita tarjouksia, jonka vuoksi rakennusten myyntiä jatketaan tarjouskilpailulla.

Rauman kaupunki kuuluu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijäkuntien ja -maakuntien Hinku-verkostoon, jossa päätavoitteena on vähentää päästöjä 80 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Vuonna 2023 valmistuneen Rauman uuden paloaseman katolle asennettiin rakennustyön yhteydessä aurinkosähköjärjestelmät. Aurinkosähköjärjestelmät asennettiin myös kaupungintalon, pääkirjaston, Raumanmeren koulun ja Isometsän korjaamorakennuksen katoille. Suurimpana maalämpöhankeena toteutettiin Kylmäpihlajan hanke. Vuoden 2023 aikana käynnistettiin lukuisia muita pienempiä energiainvestointikohteita.

Kaupungin omistamat sote-toimitilat siirtyivät vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023. Siirtymäkauden vuokrasopimukset ovat voimassa 1.1.2023 alkaen vähintään kolme vuotta. Yhteistyö hy-

vinvointialueen kanssa on käynnistynyt hyvin. Hyvinvointialueen vaikean taloustilanteen takia kaupungille on tullut vuokranalennuspyyntöjä.

Kaupunki on päivittänyt kiinteistöluokituksen (salkutus) viimeksi vuonna 2022. Kiinteistöt on luokiteltu seuraavasti: A arvorakennukset, B palvelutuotannon pysyvässä käytössä olevat rakennukset, C muut rakennukset, D myytävät rakennukset ja E purettavat rakennukset. Luokituksen sisältö ja muutokset käsitellään vuosittain. Kaupungin omistaman kiinteistökannan huoneistoala on noin 222.000 m² eli noin 5,7 m²/kaupunkilainen. Kiinteistökanta on luokiteltu viiteen (A-E) luokkaan, joista A

ja B-luokat ovat aktiivisessa käytössä olevia tiloja (noin 156.000 m²). Myytäviä ja purettavia (D-E) on yhteensä noin 27.000 m². C-luokan muita rakennuksia on kaikkiaan 30.000 m².

Suuret investointihankkeet ovat työllistäneet merkittävästi tilapalveluita. Tilapalveluissa ei tapahtunut toimihenkilömuutoksia lainkaan vuonna 2023 lainkaan. Karin kampuksen kiinteistöhuoltoon perustettiin tekninen tiimi, johon perustettiin uusia toimia. Vuoden 2022 aikana alkanut voimakas energia- ja materiaalihintojen nousu on näkynyt vuonna 2023 aineiden ja tarvikkeiden sekä palvelujen ostojen hintatasossa ja talousarvion toteutumisessa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Kaupunki velkaantuu mittavan luokan investointiohjelman takia. Toiminnassa tulee edelleenkin kiinnittää huomiota palvelutuotannossa tarvittavien resurssien optimointiin niin, että kiinteistöjen kunnossapitoon on käytettävissä riittävät voimavarat.

Karin kampuksen hanke on toteutettu kahdeksana eri urakkana, kun neuvotteluosapuolia on useita, neuvottelut ja vastuunäkökulma monimutkaistuvat ongelmatilanteissa. Rakennushankkeiden toteuttamisen mallia ja urakkamuotoa tulee jatkossa harkita huolella.

Rauman kauppakeskushankkeesta vastaa ulkopuolinen toimija. Tulevan kauppakeskustontin nykytila ei vastaa tavoitetta vetovoimaisuudesta. Ratkaisu asiasta tulee tehdä viivyttämättä.

Millaisiin toimenpiteisiin Rauman kaupunki ryhtyy vakinaisen linja-autoaseman ratkaisun löytämiseksi?

3.3.6 Ympäristö- ja lupalautakunta

Talousarviorakenteessa ympäristö- ja lupalautakunnan alainen toiminta kuuluu teknisen valiokunnan ja teknisen toimialan alaisuuteen. Ympäristö- ja lupalautakunnan alaisuuteen kuuluvat toiminnallisesti rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu. Ympäristö- ja lupalautakunta toimii kaupungin rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena ja vastaa kaupungin kalavesien käytöstä ja hoidosta. Valtaosa rakennusluparatkaisuista ja eräät ympäristönsuojeluviranomaisena tehtävät päätökset on delegoitu viranhaltijoille.

Rakennuslupamäärä on vähentynyt vuodesta 2022, eikä vuoteen 2023 ole kohdistunut suuria rakennusvalvontakohteita, minkä seurauksena rakennusvalvontatuotot pienenevät edellisestä vuodesta. Rakennushankkeita ei ole käynnistynyt energiakriisistä, epävakasta maailmantilanteesta sekä rakennus- ja korkokustannusten nousun takia.

Taulukko 2. Rakennusvalvonnan tunnuslukuja 2018–2023.

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Rakentamisluvat, ilmoitusmenettely (kpl)	533	531	613	542	599	580	553
Rakennusvalvonnan tarkastuskäynnit (kpl)	770	720	694	780	657	680	670
Rakennusvalvonnan maksutuotot (1000 euroa)	520	532	597	447	294	480	281

3.3.7 Taseyksiköt

Ruoka- ja puhtauspalvelut -taseyksikön liikevaihdon toteuma oli noin 7,8 milj. euroa (104,5 %). Liikevaihtotavoite ylittyi 334.000 eurolla. Liikevaihto putosi (-42,9 %) huomattavasti vuodesta 2022 sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Taseyksikön palvelutoiminta ja henkilöstömäärä muuttui merkittävästi vuoden 2023 alusta alkaen, kun noin puolet henkilöstöstä siirtyi hyvinvointialueelle. Siivottavien neliöiden määrä vähentyi 26 % ja tuotettavien aterioiden määrä 20 %.

Tilikausi toteutui alijäämäisenä -165.270 euroa, kun muutetun talousarvion tavoite oli -609.340 euroa. Ennakoitua pienempään alijäämään vaikuttivat liikevaihdon kasvun lisäksi toimintamenojen ja poistojen alittuminen. Ainoastaan liiketoiminnan muut kulut ylittyivät. Ruokahävikin mittaamiseen, valmistettavien ruokamäärien ennakoitiin sekä hävikistä kertovan datan analysointiin otettiin käyttöön Hävikkimestari -hävikinhallintaohjelma.

Pienvenesatamat -taseyksikön liikevaihdon toteuma oli 344.000 euroa (103 %). Tilikauden ylijäämä oli 15.360 euroa, kun talousarviossa tilikausi oli arvioitu 2.800 euroa ylijäämäiseksi. Talous toteutui pääosin suunnitellun mukaisesti. Taseyksikölle asetettu liikevaihtotavoite toteutui, liikeylijäämää kertyi talousarviossa ennakoitua enemmän ja kulut toteutuivat lähes suunnitellusti. Merkittävin ero talousarvioon nähden oli palveluiden ostoissa, joka ylittyi 28.900 eurolla.

3.3.8 Liikelaitokset

Rauman seudun jätehuoltolaitoksen taloudellinen tulos (likeylijäämä) oli 234.400 euroa, joka on kaupunginvaltuuston asettamaa tavoitetasoa parempi. Käyttökulut alittivat budjetoidut määrärahat. Liikevaihto palautui poikkeuksellisen vuoden 2022 jälkeen ja liikevaihto kasvoi noin 13 % ollen 4,2 milj. euroa. Liikevaihdon kasvuun vaikutti koko Eurajoen alueen jätehuollon siirtyminen Rauman seudun jätehuoltolaitoksen vastuulle. Lisäksi 1.7.2023 alkaen kiinteistökohtainen pakkausjätteiden kerääminen siirtyi kuntien vastuulle.

Massapolttoon menevän yhdyskuntajätteen määrä laski noin 2 % ja penkalle sijoitetun jätteen määrä kasvoi 23,4 % edellisestä vuodesta, ja oli noin 6 % jätteen kokonaismäärästä. Jätteen hyötykäyttöä parannettiin edelleen. Talousarvioon varatuista investointimäärärahoista 200.000 euroa toteutui 111.470 euroa.

Kertomusvuodelle 2023 asetettu sitova tavoite oli korvaus peruspääomasta. Liikelaitos tuloutti Rauman kaupungille vuonna 2023 korvausta peruspääomasta 70.000 euroa. Jätehuoltoalan lainsäädännössä ja toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia ja muutoksia on tulossa myös tulevaisuudessa.

Rauman Veden liikevaihto vuonna 2023 oli 10,6 milj. euroa (toteuma 91 %). Liikevaihtotavoitteesta jäätin noin 1,1 milj. euroa. Vuoteen 2022 verrattuna liikevaihto tippui noin 5,7 %. Käyttökulut alittivat budjetoidut määrärahat. Tilikauden likeylijäämä oli 1,4 milj. euroa, mikä oli noin 0,6 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Talousarviota selvästi parempaan likeylijäämään vaikutti sähkökustannusten toteutuminen ennakoitua pienempänä.

Rauman Veden toimittaman veden määrä kasvoi 3,7 % vuoteen 2022 verrattuna, mutta samalla laskutetun veden määrä laski vuodesta 2022. Näin ollen vuotoveden määrä kasvoi vuodesta 2022 noin 7 %-yksikköä, ollen 22,1 %, kun tavoite oli <15 %. Rauman vesi tuloutti Rauman kaupungille vuonna 2023 korvausta pääomasta 340.000 euroa.

3.3.9 Kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt

Rauman kaupungin konserniohjauksesta säädetään kaupungin hallintosäännön luvussa 3 Konserniohjaus ja sopimusten hallinta. Kaupungin omistajaohjauksen toimintatavoista linjataan kaupungin konserniohjeessa, joka päivitettiin 1.8.2021. Kaupungin konserniohjauksen tavoitteena on, että konserniin kuuluva yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon omistajan tahdon ja tavoitteet, konsernin kokonaisedun sekä asemansa osana kaupunkikonsernia. Kuntalain mukaan valtuusto asettaa talousarviossa ja -suunnitelmassa kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Lisäksi Rauman kaupunginvaltuusto määrittelee kaupungin omistajapolitiikan linjaukset osana kaupunkistrategiaa. Merkittävimmät konserniin kuuluvat yhteisöt raportoivat puolivuositain ja tilinpäätöksessä yhteisölle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta kaupunginhallituksen konserni- ja elinvoimatoimikunnalle.

Tarkastuslautakunnan painopisteinä vuoden 2023 konserniyhtiöiden arvioinnissa oli Rauman Meriteollisuuskiinteistöt Oy, mutta tarkastuslautakunta arvioi talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumista myös muiden tytäryhteisöjen osalta.

Rauman Energia -konsernin liikevaihto oli 39,7 milj. euroa ja liikevaihto kasvoi 14 % edelliseen vuoteen nähden. Liikevaihto toteutui selvästi budjetoitua suurempana. Liikevaihdosta 45 % muodostui kaukolämmöstä, 35 % sähkön tuotannosta ja loput sähkön siirrosta. Tulosta heikensi sähkön tuotannon ylimääräinen voittovero 1,13 milj. euroa.

Vuonna 2022 alkanut Euroopan laajuinen energiakriisi ja sitä seuranneet poikkeukselliset energiahinnat tasoittuivat vuoden 2023 aikana. Huomattavaa kuitenkin on, että suuret hintavaihtelut tulevat jatkumaan. Vuosi 2023 oli edellisvuotta kylmempi, mikä kasvatti kaukolämmöntuotannon tarvetta ja myyntiä (+5,3 %). Energiakriisi nosti merkittävästi polttoainekustannuksia ja näin ollen energianmaksua jouduttiin korottamaan 1.1.2023 alkaen. Sähkönsiirron määrää pienensi (-3,7 %) vastaavasti asiakkaiden energiasäästötoimenpitein sähkön markkinahinnan nousun vuoksi. Sähköntuotanto kasvoi 18,8 %. Käyttöomaisuusinvestoinneissa sähköverkkoa rakennettiin 3,1 milj. eurolla, kaukolämpöverkkoa 1,3 milj. eurolla ja valokuituverkkoa 0,6 milj. eurolla. Investointitaso laski hieman vuodesta 2022 ja investoinnit pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella. Investointien osuus suunnitelmanmukaisista poistoista oli 130 %.

Aurinkosähkön määrä kasvoi merkittävästi vuoden 2023 aikana. Sähköverkkoon liitettiin uusia aurinkovoimaloita ennätykselliset 190 kpl, kun vuonna 2022 uusia liitännöitä oli 156 kpl. Kokonaisteho (555 aurinkovoimalaa) on nykyisellään noin 6,1 kWp, mikä vastaa noin 30 % (20 % vuonna 2022) koko Rauman Energian verkkoalueen sähkönkulutuksesta aurinkoisena kesäpäivänä. Aurinkosähkön arvioitu vuosituotanto on jo noin 5 GWh:a eli 1,8 prosenttia verkkoalueen sähkönkulutuksesta. Uusia sähköautojen latauspisteitä ei rakennettu. Valokuidun uusia kaapelointeja tehtiin yleiskaivannoissa.

Yhtiön merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen vaihteluun ja siihen, että myyntihinta voi olla alle tuotantohinnan. Näihin riskeihin varaudutaan suojaamalla pääosa tuotannosta johdannaisilla.

Kaupungin Rauman Energia Oy:lle asettamat tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta sähkönsiirron toimintavarmuutta (tavoite 15 min/asiakas, toteutui 31 min/asiakas). Omistajatuloutus eli Rauman kaupungille maksettavat lainojen korot toteutuivat tavoitteen mukaisesti (0,8 milj. euroa). **Rauman Energia kuuluu siirtoyhtiöiden halvimpaan neljännekseen.** Kaukolämmön tuotannossa uusi-

tuvien polttoaineiden osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 85 %.

Rauman Satama -konsernin liikevaihto oli 11,3 milj. euroa (11,2 milj. euroa vuonna 2022) ja liikevoitto 1,2 milj. euroa (2022 1,3 milj. euroa). Tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen tulos oli 0,3 milj. euroa (2022: 0,3 milj. euroa). Liikenteellisesti vuosi jatkui epävarmuuden vallitessa, mutta vuodesta muodostui kuitenkin positiivinen ja lähes suunnitellun mukainen. Kokonaisliikenteen määrä kasvoi 4,7 % vuodesta 2022 ja oli yhteensä 4,7 milj. tonnia. Laivakäyntejä kertyi 50 enemmän kuin vuonna 2022.

Yhtiön riskikartoitus päivitettiin vuonna 2021 ja toiminnan jatkuvuuden suunnitelma vuonna 2022. Toiminnallisena ja taloudellisena riskinä ovat yleisen taloudellisen tilanteen vaikutukset satamapalveluiden kysyntään ja erityisesti vientiteollisuuden laivaustarpeisiin. Toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta yhtiö on turvannut kriittisen sähkönsaannin poikkeusoloissa.

Omistajatuloutus toteutui tavoitteen mukaisesti ja tulotukset Rauman kaupungille olivat yhteensä 5,0 milj. euroa, josta lainojen korot 1,05 milj. euroa, maanvuokra 1,2 milj. euroa, kiinteistövero 0,1 milj. euroa ja yhtiöittämisessä kaupungille siirtyneet vuokrasopimukset 2,6 milj. euroa. Kaupunginhallitus päätti 7.12.2020 Rauman Satama Oy:n lainojen lainakoron alentamisesta 2,5 %:iin. **Päätös lainakoron alentamisesta on voimassa 1.1.2021 - 31.12.2023.** Konsernilainojen korkotaso tarkistetaan syksyllä 2024.

Rauman Meriteollisuuskiinteistöt Oy:n (RMTK Oy) liikevaihto vuonna 2023 oli 8,1 milj. euroa ja tilikauden tulos 129.000 euroa, mikä oli 1,6 % liikevaihdosta.

Yhtiölle asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuivat. Alueella toimivien yritysten määrä oli tavoitteen mukaisesti noin 30 ja vuokra-alueiden käyttöaste noin 90 %. Vuokrattavia tiloja on kaikkiaan 55.940 m². Alueella olevien vuokralaisten palveluksessa olevien työntekijöiden määrä oli tilinpäätöshetkellä noin 1200, kun tavoitteena oli 1000. Myös yhtiölle asetetut liikevaihto-, investointi- ja tuloutustavoitteet toteutuivat.

Seaside Industry Parkissa aloitettiin raskassiirtorampin rakentaminen. Rampin tilaajia ovat Meriteollisuuskiinteistöt Oy ja Rauman Satama Oy. Urakoitsijana toimii YIT. Projektin kokonaiskustannuksiksi on arvioitu noin 9,3 milj. euroa, josta EU:n Verkkojen Eurooppa -ohjel-

man sotilaallisen liikkuvuuden tuen osuus voi enimmäkseen olla noin 4,6 milj. euroa. YIT:n urakkasopimuksen osuus kokonaisuudesta on noin 5,6 milj. euroa. Rampin rakentaminen monipuolistaa lastausvaihtoehtoja ja erilaisten kuljetusvälineiden käyttöä.

Rauman Asunnot Oy:n rahoitusasema heikkeni hieman vuonna 2023, kun tilinpäätöksen hoitovastikealijäämä oli 117.000 euroa. Nopeasti kohonneita pääomakuluja ei siirretty kokonaisuudessaan vuokriin. Sulautuneiden yhtiöiden ylijäämä huomioiden tuleville vuosille siirtyy 1,0 milj. euron ylijäämä.

Kaupungin sataprosenttisesti omistamaan Rauman Asunnot Oy:öön sulautui vuoden 2023 lopussa seitsemän pienempää kaupungin omistamaa vuokralatoyhtiötä. Rauman Asunnot Oy:n ennestään 477 vuokra-asuntoon tulee lisäystä 493 asuntoa, joten yhtiön koko yli kaksinkertaistuu 970 asuntoon. Noin 40 % asunnoista on joko rakennettu tai täysin peruskorjattu vuoden 2010 jälkeen.

Yhtiölle Rauman kaupungin talousarviossa asetetut tavoitteet eivät toteutuneet. Käyttöaste laski hieman vuon-

na 2023 ollen 90,9 %. Käyttöastetavoitteena oli 92,6 %. Käyttöastetta heikensi peruskorjattujen Meriraumantie 13–15 kaksioiden odotettua hitaampi vuokraaminen.

Rauman Oppilaitoskiinteistöt Oy:n maksuvalmius on ollut viime vuosina ajoittain heikko. Kiinteistöjen hoitokustannukset ovat nousseet tavanomaisen hintakehityksen mukaisesti. Ylläpitovuokrataso tulee näin ollen korottaa. Pääomakustannusten nousua ei ole viety kaikilta osin pääomavuokraan, ja suunnitelmissa on siirtä pääomavuokrien perinnässä vuosittain tasattaviin vuokriin.

Vuoden 2023 tavoitteena olivat turvalliset ja terveelliset oppilaitokset, yhtiön tuloksen ja maksuvalmiuden pitäminen hyvällä tasolla ja kiinteistöjen hoitokustannusten kehitys. Yhtiö on toteuttanut laajamittaisia peruskorjauksia ja työ jatkuu vuonna 2024. Yhtiön maksuvalmiudessa on ollut haasteita viime vuosina. Yhtiö on tehnyt tappiota, mutta on pystynyt kehittämään kiinteistökantaa ilman omistajan lisäijoituksia. Yhtiön oma pääoma on positiivinen.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Konserniyhtiöille vuodelle 2023 asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin.

Kaupungin vuokra-asuntotoimintoja on kehitetty sulauttamalla pienempiä asunto-osakeyhtiöitä Rauman Asunnot Oy:n. Rauman Asunnot Oy:n monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta on kaupungin etu.

Rauman Oppilaitoskiinteistöt Oy:n toiminta on syytä saada toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta kannattavaksi ja tulokset voitolliseksi.

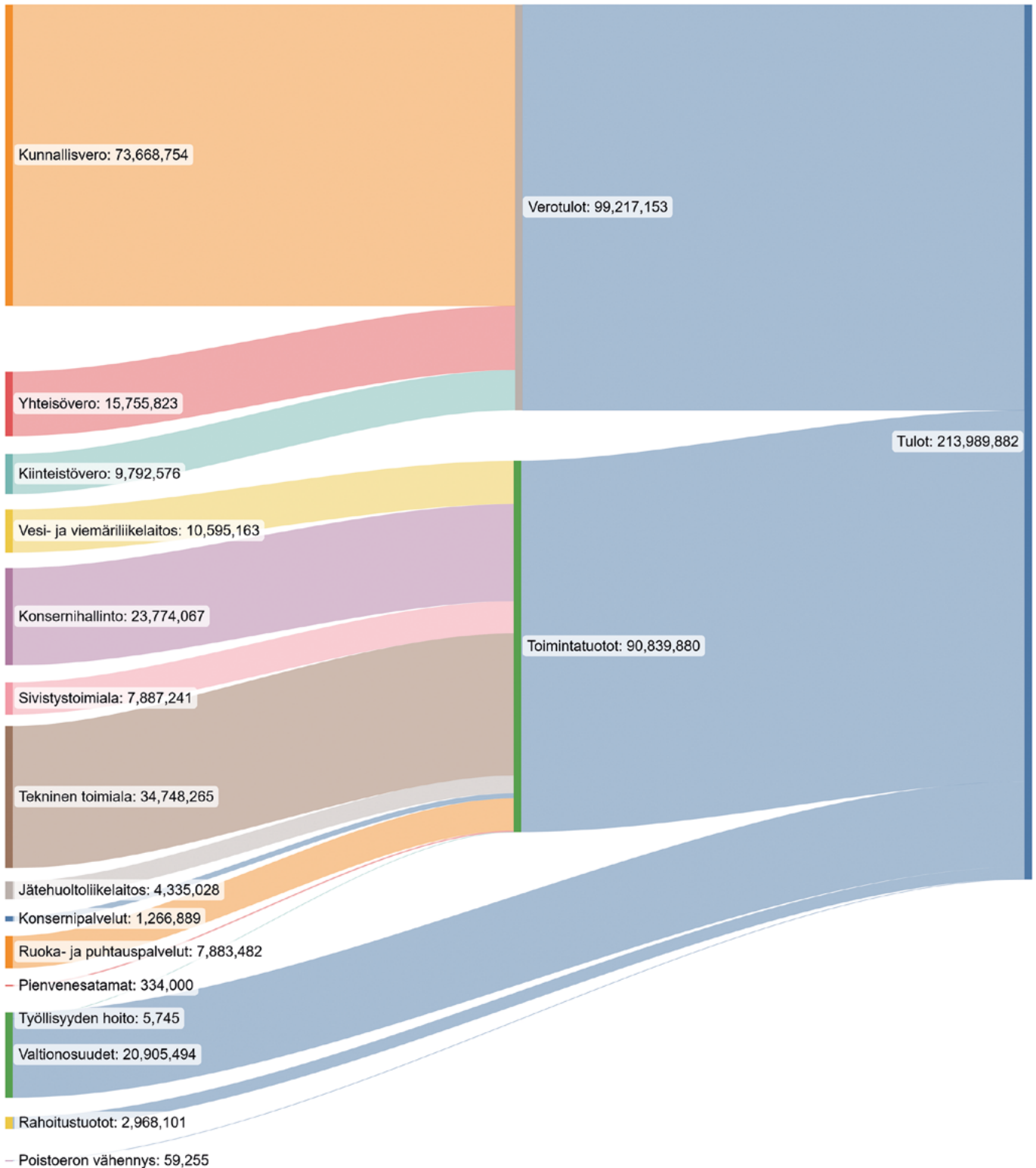
Rauman Energia Oy:n sähköverkkoon liitettiin ennätyselliset 190 aurinkovoimalaa, kun vuonna 2022 aurinkovoimaloita kytkettiin 156. Aurinkosähkön määrä kasvoi merkittävästi edellisvuodesta. Kokonaisteho on nykyisellään noin 6,1 kWp. Aurinkosähkövoiman lisääntyminen edesauttaa myös kaupungin hiilineutraalisuustavoitetta.

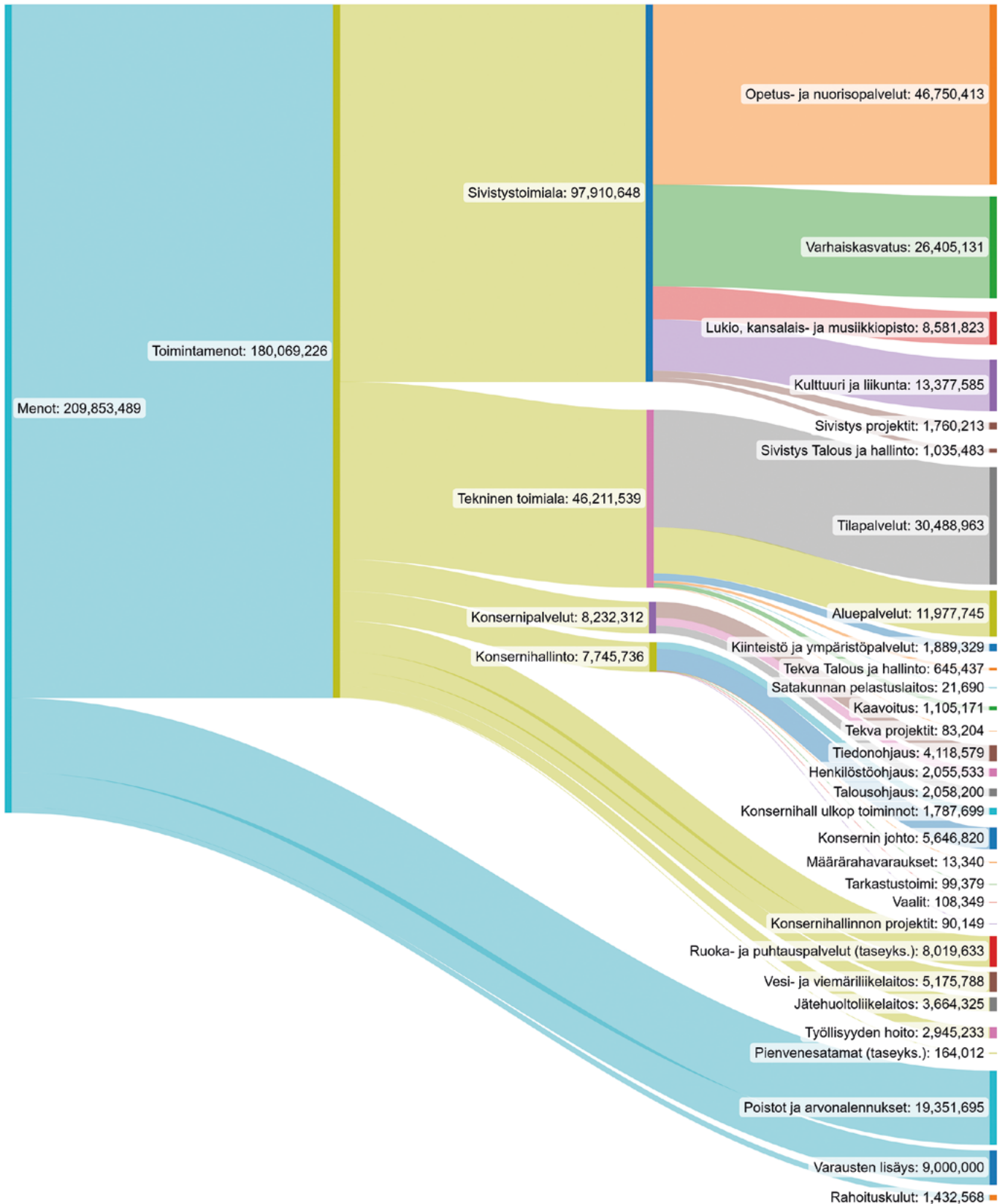
Rauman Meriteollisuuskiinteistöt Oy rakennuttaa yhteistyössä Rauman Satama Oy:n kanssa Seaside Industry Parkiin raskassiirtorampin. Projektin kokonaiskustannus on noin 9,3 milj. euroa, josta EU:n Verkkojen Eurooppa -ohjelman sotilaallisen liikkuvuuden tuen osuus on noin 4,6 milj. euroa.

4. KAUPUNGIN KOKONAISTALOUDEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1 Rauman kaupungin talouden toteutuminen

Kuvio 5. Rauman kaupungin (peruskaupunki ja liikelaitokset) vuoden 2023 tulot ja menot (ml. sisäiset tulot ja menot).

4.1.1 Talousarvion toteutuminen

Käyttötalouden ja tuloslaskelman toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ovat kunkin valiokunnan toimintakate ja toimintamenot. Euromääräisesti merkittävin valiokunnan sitovien toimintamenojen ja toimikatteen ylitys toteutui sivistysvaliokunnan toimintamenojen osalta 1,4 milj. eurolla ja toimikatteen alitus teknisessä valiokunnassa 1,8 milj. eurolla. Talouden toteutumaluvut 2022 ja 2023 eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen tuottamisvastuun siirryttyä 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle.

Peruskaupungin ja liikelaitosten käyttötalouden toimintamenot (ml. sis. erät) olivat tuloslaskelmassa yhteensä 180,0 milj. euroa. Toimintamenot toteutuivat 4,9 milj. euroa (97 %) talousarviota pienempänä. Toimintakatteeksi muodostui -89,2 milj. euroa, joka oli 9,5 milj. euroa talousarviota parempi (toteuma 90 %).

Verotulojen kertymä oli 99,2 milj. euroa, mikä 1,4 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa (toteuma 101 %). Verotulot vähenivät 50,1 % vuoteen 2022 verrattuna. Valtionosuudet toteutuivat talousarvion mukaisesti ja valtionosuuksia tilitettiin yhteensä 20,9 milj. euroa. Vuosikate muodostui 12,2 milj. euroa talousarviota paremmaksi ollen 32,4 milj. euroa.

Poistotaso kasvaa merkittävästi suunnitelmakaudella 2024–2026. Vuotuiset poistot kasvavat yli 20 milj. euroon suunnitelmakaudella tuona aikana. Vuonna 2023 suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 16,9 milj. euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja suunnitelmakaudella.

Tilinpäätöksessä kirjattiin taseessa yliarvostettujen oppilaitoskiinteistöjen arvonalentumisia yhteensä 2,5 milj. euroa.

Muina vastuina tilinpäätöksen liitetiedoissa on mainittu Puteus-Yhtiöt Oy:n kaupunkia vastaan nostama häätökannan koskien eräitä aiemmin sosiaali- ja terveystalouden käytössä olleita tiloja. Oikeudenkäynti on edelleen vireillä. Puteus-Yhtiöt Oy on esittänyt kaupungille vuonna 2023 useita miljoonia euroja koskevan vahingonkorvausvaatimuksen sekä jättänyt Satakunnan käräjäoikeudelle haastehakemuksen, jossa yhtiö esittää kaupungille yli 9,5 milj. euron vaatimuksen. Asian käsittelyn oikeusprosessien todetaan aiheuttavan kaupungille vähintään oikeudenkäyntikulua.

Tilikauden tulos oli 13,1 milj. euroa. Poistoeron ja varausten muutoksen (8,9 milj. euroa) jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 4,1 milj. euroa. Tulos oli 13,1 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa ja 7,7 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Rahoituslaskelman toteutuminen

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia eriä rahoitusosassa ovat lainakannan muutokset (pitkäaikaisten talousarviolainojen lisäys). Lisäksi rahoitusosassa esitetyt antolainauksen muutokset (ulkopuolisille) ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia.

Tilikaudella pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 7,6 milj. euroa, eikä uusia pitkäaikaisia lainoja nostettu. Antolainauksen vähennys oli 30.000 euroa.

Rahoituslaskelman mukaan toiminnan ja investointien rahavirta oli -11,0 milj. euroa, kun vastaava luku vuonna 2022 oli -21,97 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 31,4 milj. euroa talousarviota parempi.

Rauman kaupungin nettoinvestointisuunnitelma vuosille 2024–2026 on yhteensä 119,9 milj. euroa, mikä joudutaan rahoittamaan pääosin lainarahalla.

Investointien ja toiminnan rahavirta on negatiivinen suunnitelmakaudella 2024–2026 yhteensä -86,2 milj. euroa. Kun tähän summaan lisätään vuosien 2022–2023 toiminnan ja investointien rahavirta -33,0 milj. euroa, päädytään toiminnan ja investointien viiden vuoden kertymässä -119,2 milj. euroon. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä vastaava tunnusluku on -40,6 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirran negatiivinen (alijäämäinen) määrä kertoo sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Mittavat investoinnit joudutaan rahoittamaan valtaosin lainarahalla.

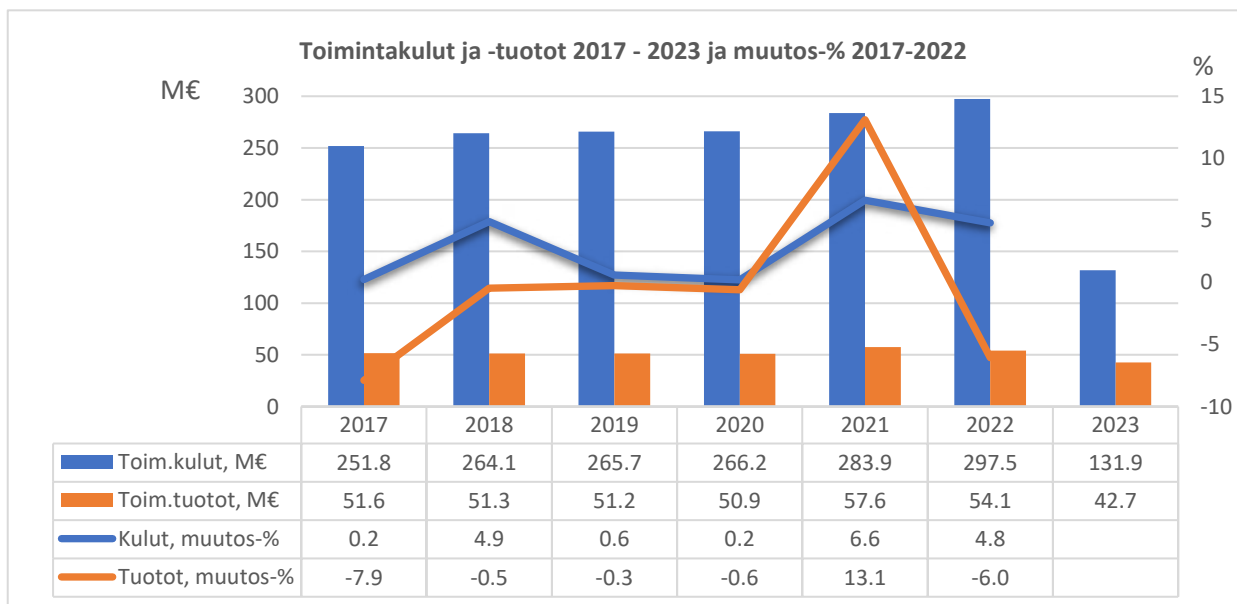
4.1.2 Tulorahoituksen ja nettomenojen kehitys

Toimintatulot ja -kulut vuosilta 2022 ja 2023 eivät ole vertailukelpoisia, koska sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyivät hyvinvointialueelle. Ulkoiset toimintakulut olivat 131,9 milj. euroa. Kaupungin ulkoiset toimintakulut vähenivät -55,7 % edellisestä vuodesta.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 42,7 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuotot laskivat 12,3 milj. euroa eli 21,1 %. Kuviossa 6 on esitetty toiminta-

tuotot ja -kulut vuodelta 2023. Prosentuaaliset muutokset olivat niin suuria, ettei niitä ole voitu kuviossa esittää.

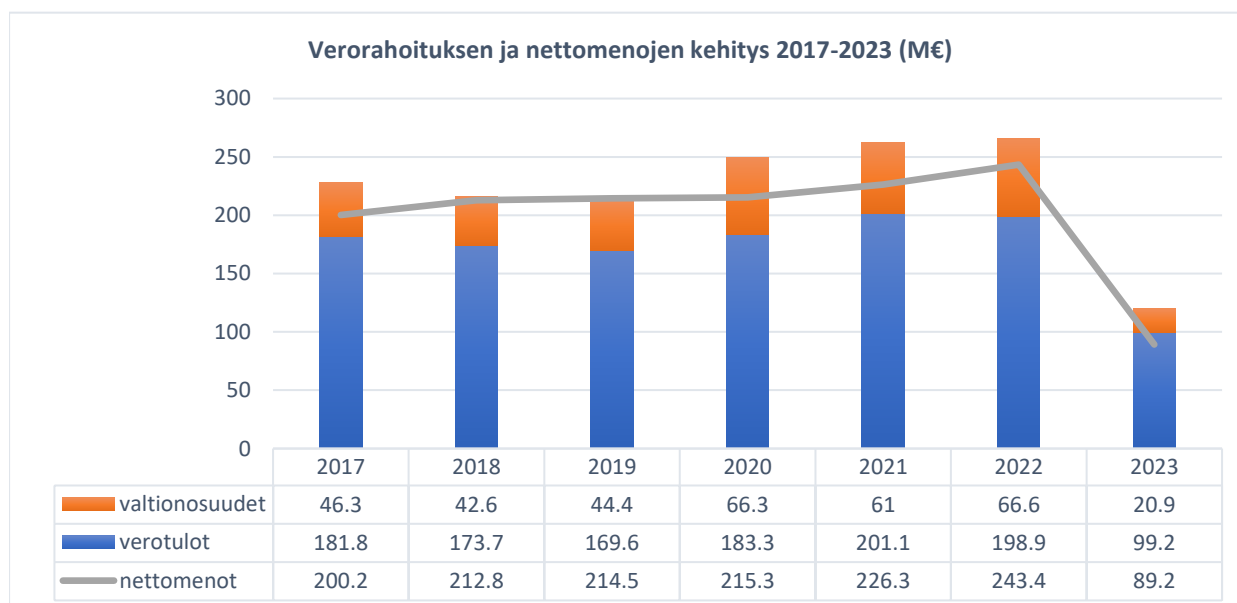
Kuvio 6. Toimintakulut ja -tuotot (milj. euroa) 2017–2023 ja muutos-% 2017–2022.

Verorahoitus vuosilta 2022 ja 2023 ei ole vertailukelpoinen sosiaali- ja terveystalouden hyvinvointialueelle siirtymisen vuoksi. Kaupungin verotulojen kertymä oli 99,2 milj. euroa vuonna 2023. Kunnan tulovero (73,7 milj. euroa), kiinteistövero (9,8 milj. euroa) sekä yhteisövero toteutuivat (15,8 milj. euroa) talousarviota parempi-

na. Kiinteistöverokertymä kasvoi 7,7 % ja tuloverotuotto laski 56,1 % ja yhteisöverotuotto 39,7 % vuodesta 2022. Valtionosuuksia kaupunki sai 20,9 milj. euroa eli 47,5 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin (-68,6 %). Verorahoituksen ja nettomenojen kehitystä on tarkasteltu kuviossa 7.

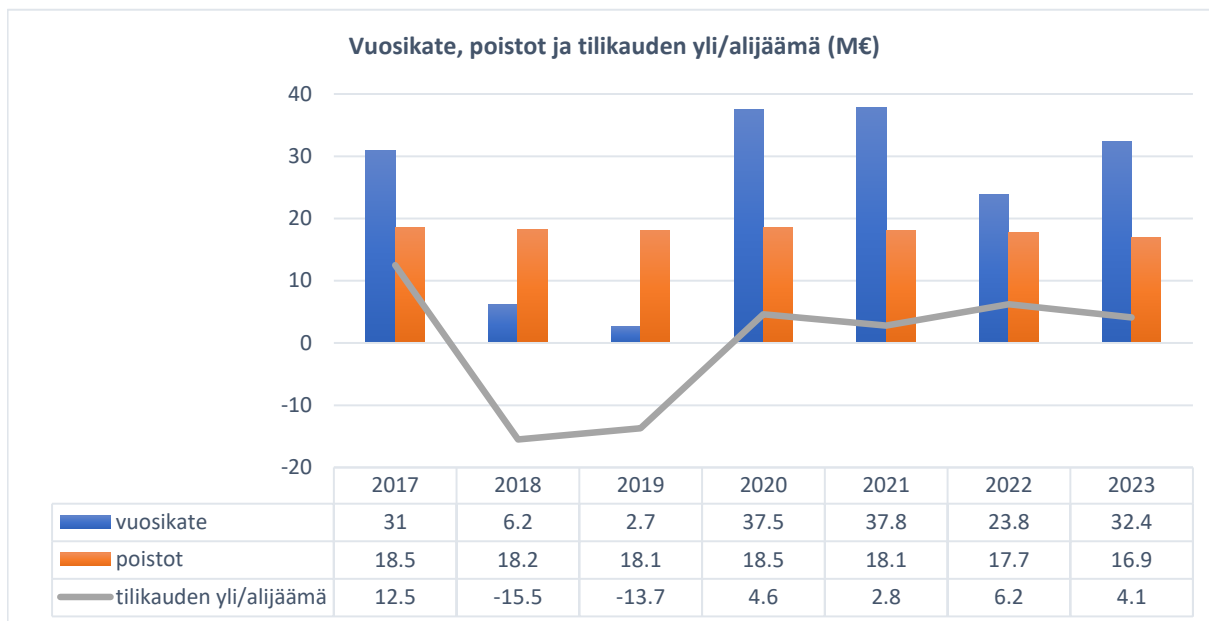
Kuvio 7. Verorahoituksen ja nettomenojen kehitys (milj. euroa) 2017–2023.

Vuonna 2023 kaupungin vuosikate oli 32,4 milj. euroa, mikä on hieman heikompi kuin vuonna 2021, mutta oli 36,1 % parempi kuin vuonna 2022. Vuosikate oli kuitenkin edelleen riittävällä tasolla kattamaan poistot, jolloin tilikausi muodostui 4,1 milj. euroa ylijäämäiseksi.

kin edelleen riittävällä tasolla kattamaan poistot, jolloin tilikausi muodostui 4,1 milj. euroa ylijäämäiseksi.

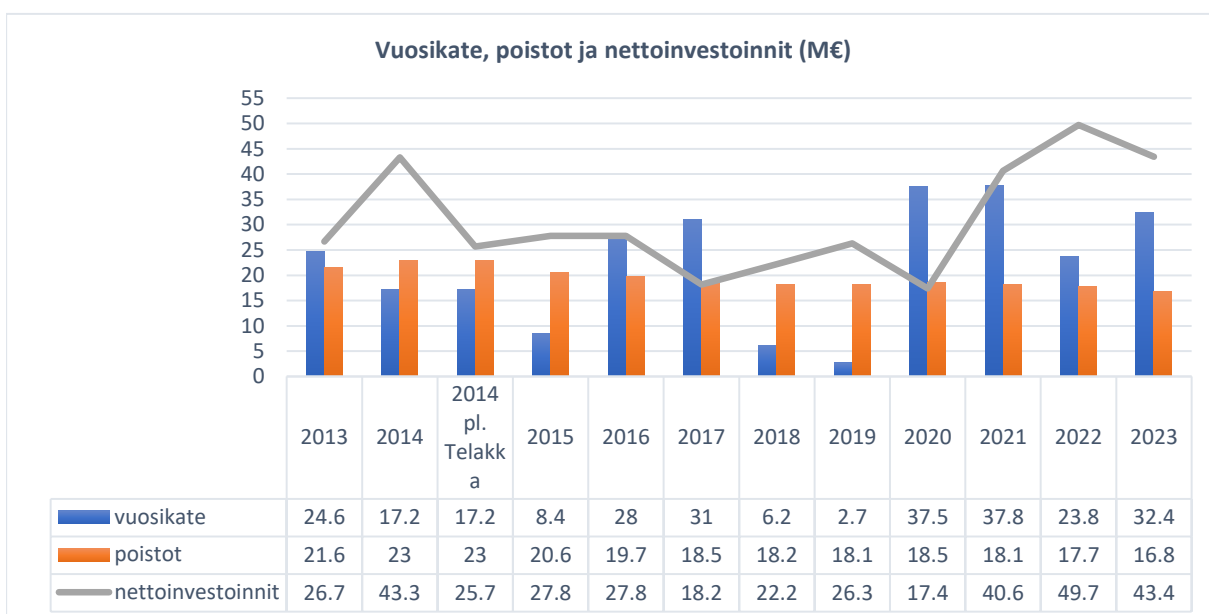
Kuvio 8. Vuosikate, poistot ja tilikauden yli/alijäämä (milj. euroa) 2017–2023.

Vuosikatteen tulisi kattaa poistot myös yksittäistä vuotta pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. Tarkastelujaksolla tulorahoitus on ollut vuosia 2018–2019 lukuun ottamatta riittävällä tasolla kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Poistojen ja vuosikatteen suhde tulorahoituksen riittävyyden mittarina on pätevä kuitenkin vain silloin, kun poistot ja arvonalentumiset vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Kaupungin investointitaso oli korkea vuosina 2021–2023

(kuvio 9). Talousarvion 2024 mukaan investointitaso pysyy korkealla tasolla ainakin vuosina 2024–2025. Isojen investointikohteiden (mm. Karin kampus) valmistuminen tulee vaikuttamaan kaupungin poistotasoon. Vuosien 2020, 2021 sekä 2023 tilinpäätöksissä tehdyt investointivaraukset (50 milj. euroa) keventävät tulevaa poistokuormaa, mutta kuitenkin kiinteistötarpeiden rahoitusmenojen kattaminen ja vuosikatteen riittäminen poistotasoon on yksi tulevaisuuden haasteista.

Kuvio 9. Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit (milj. euroa) 2013–2023

Poistotason kasvaminen luo painetta tulorahoituksen riittävyydelle eli vuosikatteen säilyttämiselle riittävällä tasolla. Vuosikate ei riitä poistojen kattamiseen suunnitelmakaudella 2024–2026. Käyttötalouden nettomenojen tulee pysyä verorahoitukseen nähden riittävällä tasolla, jotta kasvavat poistot pystytään kattamaan tuloslaskelmassa. Vastaavasti investointien lainarahoituksen myötä korkoympäristön muutos kasvattaa kaupungin rahoituskuluja merkittävästi.

4.1.3 Investointien toteutuminen

Peruskaupungin (kaupunki ja liikelaitokset) nettoinvestoinnit olivat yhteensä 43,6 milj. euroa (49,7 milj. euroa vuonna 2022), kun talousarvion nettoinvestoinnit olivat 58,7 milj. euroa. Investointimäärärahoja lisättiin vuoden aikana 4,7 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon nähden investoinnit toteutuivat 19,7 milj. euroa talousarviota pienempinä. Kaupunginvaltuuston talousarviossa myöntämät investointimäärärahat ovat kokonaisuudessaan toimialoja sitovia ja talousarviossa talousarviovuodelle mainitut työkohteet tulee toteuttaa, ellei kaupunginvaltuusto toisin päättä. Investointimäärärahojen ylityksiä ei toteutunut toimialojen tasolla.

Investointimäärärahoja jäi käyttämättä mm. Karin kampukseen ja sen irtaimistoon, Uotilan koulukeskukseen

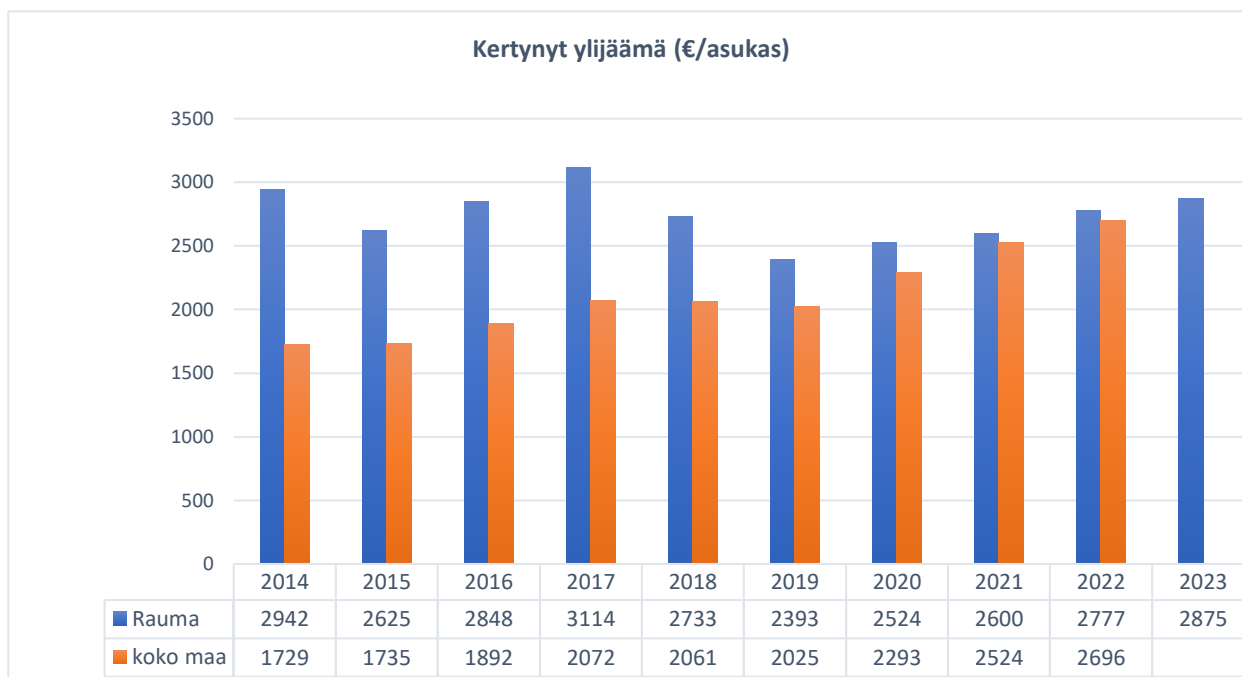
ja Kaaron kouluun. Suurin projektikohtainen poikkeama oli Karin kampuksen viivästymisestä aiheutuva 7,6 milj. euron talousarvion alittuminen. Suurin yksittäinen investointi vuonna 2022 aloitettu Karin kampus -hanke, johon liittyvät investointimenot olivat yhteensä koko kaupungin osalta 28,9 milj. euroa. Muita merkittäviä investointeja olivat Rauman paloasema, energiasäästöhankeet ja Kylmäpihlajan majakan korjaus.

4.1.4 Kaupungin taseaseaman ja velkaantuneisuuden kehitys

Kaupungin taseen kertyneen ylijäämän määrä on 112 milj. euroa (2.875 euroa/asukas). Kaupungin tase heikentyi vuosina 2018 ja 2019 alijäämäisten tulosten vuoksi, mutta vahvistui jälleen vuosina 2020–2023 koko maan trendin mukaisesti. Rauman kertyneen ylijäämän määrä on edelleen hieman maan keskiarvoa parempi, mutta kertyneen ylijäämän määrä on lähestynyt maan keskitasoa vuodesta 2018 lähtien.

Tarkasteltaessa suunnitelmakauden 2024–2026 alijäämien vaikutusta, voidaan havaita, että suunnitelmakaudella lähes neljäsosa kumulatiivisesta ylijäämästä tulee käytetyksi.

Kuvio 10. Kertynyt ylijäämä (euroa/asukas) 2015–2023. Koko maan vertailulukua vuodelta 2023 ei ollut saatavilla arviointikertomuksen laadintavaiheessa.

Taulukko 3. Kaupungin yli/alijäämän kehitys 2023–2026.

Arvio kaupungin yli/alijäämästä talousarviokaudella 2023–2026	1000 euroa
Edellisten tilikausien ylijäämä	107 512
Tilikauden ylijäämä 31.12.2023	4 136
Ylijäämät yhteensä 31.12.2023	111 648
Talousarvio 2024 alijäämäarvio	- 8 935
Taloussuunnitelma 2025 alijäämäarvio	- 8 691
Taloussuunnitelma 2026 alijäämäarvio	- 8 349
Alijäämät 2024–2026 yhteensä	- 25 975
Arvio peruskunnan yli/alijäämästä 31.12.2026	85 673

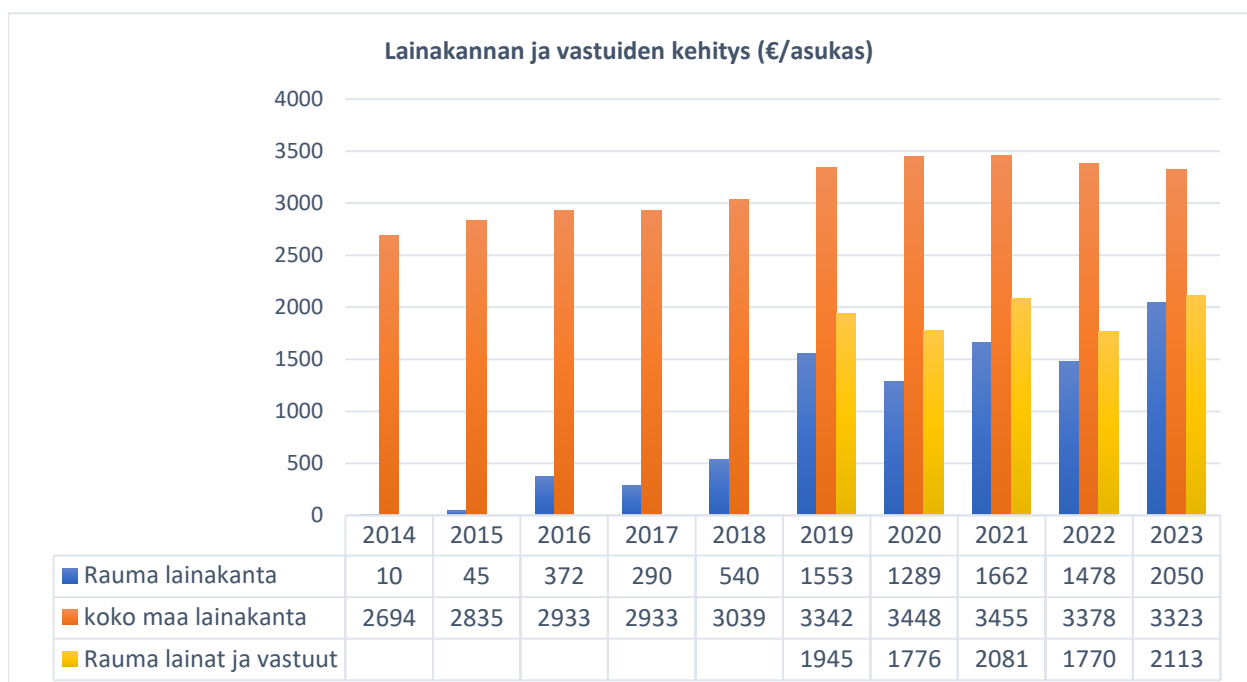
Kaupungin lainakanta kasvoi vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna noin 7,6 milj. euroa ollen 57,2 milj. euroa (2021: 64,8 milj. euroa), kun vastaavasti vuonna 2023 lainakanta kasvoi 79,6 milj. euroon. Kaupungin asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä oli 1.770 euroa/asukas vuonna 2022, kun se kasvoi 2.113 euroon/asukas vuonna 2023. Kaupungin omavaraisuusaste koheni hieman ollen 72,4 % (2022: 71,7 %). Lainat ja vastuut vuoden 2023 lopussa on yhteensä 82,1 milj. euroa.

Kaupungin lainakanta kasvaa suunnitelmakaudella mitattavan investointisuunnitelman (119,9 milj. euroa) takia

87,6 milj. eurolla. Lainakannaksi muodostuu näin ollen taloussuunnitelman perusteella 144,8 milj. euroa, mikä on noin 3.713 euroa/asukas.

Kaupunginvaltuusto päätti 27.11.2023 vuoden 2024 talousarvion hyväksymispäätöksessään edellyttää kaupungin viranhaltijajohdolta taloussuunnitelman valmistelua vuosille 2024–2027. Valmisteluun tulee sisältyä ehdotus palveluverkkoratkaisusta. Talousohjelma tulee saattaa päätöksentekoon vuoden 2024 aikana. Kestävän kuntatalouden ja kaupungin kokonaistalouden tasapainon kannalta on erityisen tärkeää, että palveluverkkoratkaisua ja

Kuvio 11. Kaupungin lainakannan kehitys (euroa/asukas) 2014–2023.

investointikantaa tarkastellaan kriittisesti samalla, kun käyttötaloutta vahvistetaan tulorahoituksen riittävän tason ylläpitämiseksi lainojen takaisinmaksun ja investointien rahoittamiseen. Tulorahoituksella tulee olla riittävä taso, jotta voidaan rahoittaa investoinnit ja maksaa lainat takaisin.

4.2 Kaupunkikonserni

Toimintakertomuksessa todetaan, että kaupunkikonsernin talouden pitemmän aikavälin ennakointi on vaikeutunut haasteellisen taloussuhdanteen vuoksi. Talouden toipuminen ja investointihalukkuus tulee pitemmällä aikavälillä vaikuttamaan Rauman talousalueen palautumiseen ja kehittymiseen. Erityisesti Rauman Energia Oy:n sähkötuotannon tuloksen uskotaan heikentyvän nykyisestä tasosta hintaennusteiden perusteella. Sitä vastoin sähkönsiirron ja kaukolämmön tuotannon kannattavuuden uskotaan pysyvän nykyisellä tasolla.

Konsernin vuosikate kattoi 164,1 % (86,4 % vuonna 2022) poistot eli tulorahoitus riitti selkeästi poistojen kattamiseen. Vuonna 2023 kaupunkikonsernin tuloslaskelman mukainen ylijäämä oli 20,6 milj. euroa, kun vuonna 2022 tilikauden alijäämä oli -7,5 milj. euroa. Tilikauden kokonaistulos oli 28,2 milj. euroa parempi kuin vuonna 2022.

Tulorahoitusta voidaan pitää riittävänä, kun vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

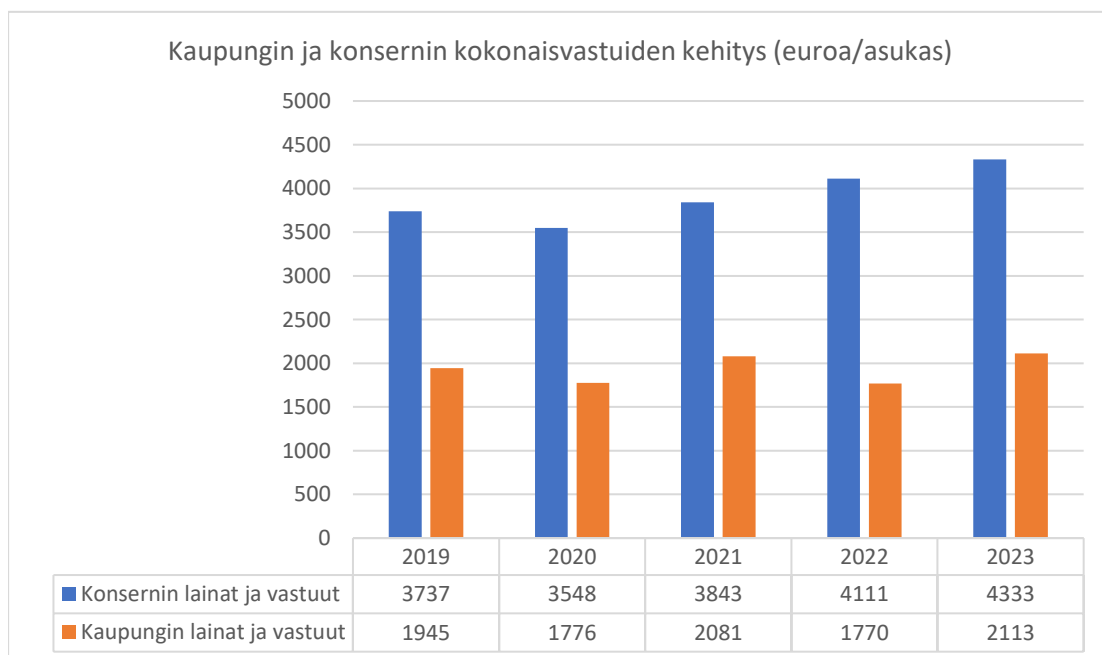
Ylijäämäisen tilikauden seurauksena konsernin kertynyt ylijäämä kasvoi 176 miljoonasta eurosta 198 milj. euroon. Konsernin kumulatiivinen ylijäämä on 5.101 euroa/asukas.

Konsernin lainakanta oli vuoden lopussa 165,8 milj. euroa (4.269 euroa/asukas). Konsernin lainakanta kasvoi vuoden aikana 10,1 milj. euroa. Konsernin lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä oli 168,3 milj. euroa (4.333 euroa/asukas). Kasvua edelliseen vuoteen nähden oli 9,2 milj. euroa. Kuviossa 12 on esitetty kaupungin ja kaupunkikonsernin kokonaisvastuiden kehitys vuosina 2019–2023. Vuodesta 2020 lähtien konsernin kokonaisvastuiden määrä on tasaisesti kasvanut.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 60 % vuonna 2022. Vuoden 2023 tunnusluku on 103,9 %, ja jyrkkä muutos johtui hyvinvointialueuudistuksen rahoitusratkaisusta. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Konsernin omavaraisuusaste oli 58,8 %. Omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:a. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Kuvio 12. Kaupungin ja konsernin kokonaisvastuiden kehitys (euroa/asukas) 2019–2023.

4.3 Talouden tasapainon tarkastelu kriisikuntakriteereillä

Uudet kriisikuntakriteerit astuivat voimaan 1.3.2019 ja niiden raja-arvoja sovellettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Seuraavassa on tarkasteltu Rauman taloutta kriisikuntakriteerien valossa.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa,
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa tai
- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

Taulukko 4. Rauman talouden tarkastelu arviointikriteerien valossa 2022–2023.

	Rauma 2022	Johtopäätös 2022	Rauma 2023	Johtopäätös 2023
Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia	86,4 %	Ei täyty	164,1 %	Ei täyty
Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla	4.111 euroa Koko maa v. 2021: 9.083 euroa/asukas	Ei täyty	4.333 euroa Koko maa v 2022: 9.367 euroa/asukas	Ei täyty
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	2,1	Ei täyty	2,4	Ei täyty
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	20,5 (keskiarvo: 20,01)	Ei täyty	7,9 (keskiarvo: 7,38)	Ei täyty

Raumalla ei liittynyt yksikään kriisikuntakriteereiden raja-arvoista vuosina 2022–2023 eikä kaupungin konsernin taseessa ole kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Tulevat investoinnit joudutaan rahoittamaan lainarahalla tilanteessa, jossa valtionosuuskertymä on laskeva ja valtiovallan osalta verorahoituksen uudistus on käynnissä.

Kaupungin talous näyttää kriisikuntakriteerien tarkastelussa tasapainoiselta. Palvelutuotannon ylläpitäminen voi siitä huolimatta vaarantua, sillä kaupungin velkamäärän kasvattaminen aiheuttaa haasteen velan takaisinmaksulle ja talouden kantokyvyille.

5. VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JÄLKISEURANTA

Kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksessaan 19.6.2023 § 62 vuoden 2022 arviointikertomuksen ja päätti kehottaa kaupunginhallitusta ottamaan huomioon arviointikertomuksessa esille tulleet asiat.

Kaupunginhallitus käsitteli arviointikertomusta 26.6.2023 § 311 ja lähetti arviointikertomuksen valiokunnille, ympäristö- ja lupalautakunnalle, konsernipalveluille, konsernihallinnolle, taseyksiköille, liikelaitosten johtokunnille sekä arviointikertomuksessa mainituille konserniyhteisöille lausunnon kunkin omalta osaltaan. Kaupunginhallitus edellytti, että mikäli arviointikertomuksen arvio koskee useampaa valiokuntaa, tulee valmistelu tehdä yhdessä, mutta kunkin valiokunnan tulee esittää siitä silti oma lausuntonsa. Lausunnot tuli toimittaa talousjohtajalle viimeistään elokuun 2023 loppuun mennessä. Talousjohtaja kokosi lausunnot tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 2.10.2023 § 386 talousjohtajan laatiman yhteenvedon saaduista lausunnoista ja esitti sitä hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto hyväksyi yhteenvedon 23.10.2023 § 87 ja lähetti yhteenvedon tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Alla olevassa taulukossa on esitetty, mihin toimenpiteisiin toimialoilla on ryhdytty. Toimenpiteiden seurannassa ja arvioinnissa on käytetty annettujen lausuntojen lisäksi tilinpäätöksen 2023, talousarvion 2023 sekä 2023 tietoja sekä arviointivuoden 2023 aikana kerättyjä muita lisätietoja.

Arvioinnin liikennevalovärit:

Vihreä = Asia edennyt merkittävästi

Keltainen = Joitain toimenpiteitä, mutta asia kesken

Punainen = Ei toimenpiteitä tai ei tuloksellisia / tarkoituksemukaisia toimenpiteitä

Taulukko 5. Vuoden 2022 arviointikertomuksen jälkiseuranta.

Arviointikertomus 2022	Toimenpiteet / kehitys vuonna 2023	Arvio
Strategisten painopisteiden toteutuminen		
<i>Syrjäytymisen ehkäisemiseen ja erityisesti lasten ja nuorten syrjäytymistä ennaltaehkäisevään työhön tulee kiinnittää erityistä huomiota edelleen käynnissä olevalla strategiakaudella.</i>	<p><i>Raumalla lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointihaasteet on tunnistettu ja työtä niiden parantamiseksi onkin jo tehty useilla toimenpiteillä, joista esimerkkinä Rauman harrastamisen malli ja Ankkuritoiminnan malli sekä Someturvan käyttöönotto.</i></p> <p><i>Uudessa hyvinvointiohjelmassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä halutaan erityisesti huolehtia yhdessä koko verkoston, perheiden ja muiden toimijoiden kanssa. Hyvinvointialueuudistuksen myötä myös hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteet (HYTETU) ja lasten, nuorten ja perheiden palveluverkoston (LaNuPe) kokoonpano on päivitetty (KH § 268, 5.6.2023).</i></p>	<p><i>Toimenpiteitä on tehty ja asia on edennyt merkittävästi.</i></p> <p><i>Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnivoiminnasta huolehditaan yhteistyössä eri toimijoiden ja verkoston kanssa.</i></p> <p><i>Useita toimintamalleja on käytössä.</i></p>

<p>Strategian toteutumista ei ole seurattu ylätasolla vaan erillisten strategiaohjelmien toimenpiteiden toteutumisen ja talousarvio-otavoitteiden toteutumisen kautta. Tarkastuslautakunta pitäisi hyvänä, että strategian toteutumisesta koostettaisiin jatkossa valtuustolle yhteenveto strategiakauden päätyttyä.</p>	<p>Strategiakauden kokonaisuuden hahmottaminen on tärkeää; missä on onnistuttu ja mitkä asiat ovat edenneet hitaammin tai eivät lainkaan. Vuosittaisiin talousarvioihin ja tilinpäätöksiin kytkeytyen kaupungin johtoryhmä ja kaupunginhallitus seuraavat ja käsittelevät aktiivisesti erilaisia tilastokoosteita, joiden perusteella seurataan kulloistenkin strategisten painopisteiden toteutumista. Strategiaan kytkeytyy usein laajoja, pitemmän aikavälin tavoitteita, joihin liittyvät tilastoaineistot tulevat 1–2 vuoden viiveellä. Tavoitteeksi voidaan jatkossa asettaa myös strategiakauden tiiviin koosteraportin laatiminen.</p>	<p>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia on kesken.</p> <p>Strategiaan kytkeytyvien laajojen painopistealueiden toteutumista seurataan viiveellä.</p> <p>Jatkossa voidaan laatia tiivis koostepaketti strategiakaudesta.</p>
--	--	---

Strategiaa täsmentävät ohjelmat ja niiden toteutuminen

Hyvinvointi

<p>Lastensuojeluilmoitusten kokonaismäärä vuonna 2022 on pysynyt samana edellisvuoteen verrattuna.</p> <p>Ikäihmisten hyvinvoinnin indikaattoreista yksi seurattava mittari on huoli-ilmoitusten määrä. Ikäihmisistä tehtyjen huoli-ilmoitusten määrä pysyi vuonna 2022 edellisvuoden tasolla.</p> <p>Tarkastuslautakunta on edellyttänyt vahvempaa poikkihallinnollista yhteistyötä HYTETU-työssä ja painottanut ennaltaehkäisevän työn merkitystä 3. sektorin kanssa. Yhdyspintatyö ei ollut vielä täysin organisoitunut vuoden 2022 aikana ja HYTETU-ryhmä alkoi kokoontumaan vasta vuoden 2023 puolella. Yhdyspinta- ja HYTETU-työssä onnistuminen on erittäin tärkeää ja tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on hyvä, että systemaattinen työ saatiin käyntiin vihdoin vuoden 2023 alusta. Vielä on jäsentymättä, mitä kaikkea kuuluu hyvinvointialueelle ja mitä kaupungille. Tarkastuslautakunta kysyy, onko kaupunki varautunut omaan rooliinsa tarpeeksi?</p>	<p>Hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden HYTE-yksikkö aloitti toimintansa loppuvuodesta 2022 ja alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimikunta kokoontui ensimmäisen kerran 8.6.2023.</p> <p>Hyvinvointityössä seurataan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä ja raportoidaan niistä kunnanvaltuustolle vuosittain.</p> <p>Hyvinvointialueen vastuuhenkilöiden mukaan sosiaalipalveluiden arki on pysynyt samantyyppisenä ja lastensuojeluilmoitusten määrä on kutakuinkin pysynyt samana, mitä aiempinakin vuosina samoin kuin huostaanottojen määrä.</p> <p>Ikääntyneiden huoli-ilmoituksia myös seurataan aktiivisesti ja niihin reagoidaan tarvittaessa.</p> <p>Kaupunki on varautunut rakenteiden, resursoinnin ja systemaattisten toimenpiteiden ja niiden seurannan kautta.</p>	<p>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia kesken.</p> <p>Hyvänä toimenpiteenä lautakunta pitää HYTETU-ohjauksryhmän nimeämistä ja käynnistymistä. HYTETU-ohjauksryhmä on kokoonnut kahdeksan kertaa vuoden 2023 aikana.</p> <p>Hyvinvointialueella ei ole huoli-ilmoituksista kattavaa seurantaa, joten esimerkiksi ilmoitusten määriä ei julkaista.</p>
---	--	--

Henkilöstö		
<p>Sairauspoissaolopäivien kokonaismäärä kasvoi vuonna 2022 merkittävästi (+37 % vuodesta 2021). Tarkastuslautakunta kantaa huolta henkilöstön työhyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta.</p> <p>Sairauspoissaolojen merkittävä kasvu on kuormittanut sekä henkilöstöä että esihenkilöitä. Henkilöstön työhyvinvointiin ja jakamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota</p>	<p>Vuonna 2022 on tehty seuraavia työkykyjohtamisen toimenpiteitä: Vuoden 2022 alussa otettiin käyttöön työkykyjohtamisen hallintamalli ja esihenkilökompassi (Mehiläisen sähköinen järjestelmä), josta esihenkilö saa reaaliaikaista tietoa työntekijöiden sairauslomista ja ohjaa esimiestä sairauspoissaolon pitkittyessä. Päihdeohjelma otettiin käyttöön 1.6.2022. Ohjelmassa ohjeistetaan aktiiviseen puuttumiseen ja hyödynnetään esihenkilökompassia. Työkykykompassi otettiin myös käyttöön, joka auttaa löytämään ennakoivasti työntekijän työkykyriskejä.</p> <p>Työterveyshuollon palveluita laajennettiin sairauspoissaolojen ehkäisyyn liittyen mm. mielialavalmentaja, univalmentaja, työfysioterapeutti sekä työkykyarvio- ja kuntoutusyksikön palvelut. Lisäksi on parannettu työterveyshuoltojen saatavuutta.</p>	<p>Toimenpiteitä on tehty runsaasti sekä työkykyjohtamisen että työterveyshuollon palveluiden osalta, mutta toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida myöhemmin.</p>
<p>Henkilöiden vaihtuvuus on viime vuosina kasvanut ja vaihtuvuus kasvoi myös vuonna 2022. Henkilöiden vaihtuvuus on viime vuosina ollut edellisiä vuosia laajempaa. Erityinen haaste kaupungille on osaavan työvoiman saanti ja henkilöstön sitouttaminen kaupunkiorganisaatioon. Rauman kaupungin tulee edistää kilpailukykyisyytään kuntatyöntekijänsä joukossa.</p> <p>Osaavan henkilöstön saatavuuteen tulee kiinnittää huomiota panostamalla kaupungin veto- ja pitovoimatekijöihin, mutta myös mahdollistamalla erilaiset työn tekemisen muodot, kuten osa-aikatyö. Veto- ja pitovoiman edistämisestä sekä henkilöstön hyvinvoinnin edistämisestä konkreettinen esimerkki olisi ePassin tai muiden henkilöstöetujen arvon nostaminen.</p>	<p>Rauman kaupungin henkilöstön korkea keski-ikä vaikuttaa vielä tulevinakin vuosina runsaaseen vaihtuvuuteen. Nuoren sukupolven tullessa työmarkkinoille, on ennustettu vaihtuvuuden lisääntyvän, kun työurat tulevat lyhentyään yhden työnantajan palveluksessa.</p> <p>Osaavan henkilöstön saatavuushaasteeseen on pyritty vastaamaan mm. monivuotisella palkkatarkaisulla, jolla edistetään erityisesti työvoiman saatavuuteen nähden vaikeasti rekrytoitavien ammattiryhmien palkkakehitystä ja pyritään sitä kautta parantamaan kuntatyöntekijän kilpailukykyisyyttä. Etätyöpäiväkäytäntöä on myös laajennettu ja e-Passietuuksia on parannettu</p>	<p>Toimenpiteitä on tehty, mutta toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida myöhemmin. Tyky-toimintaan ja henkilöstön hyvinvointiin on satsattu mm. korottamalla ePassia etua ja otettu käyttöön yhteisöraha 30 euroa/työntekijä.</p> <p>Kuntarekryyn on lisätty näkyvyyttä.</p>
Toimialojen, liikelaitosten ja konserniyhtiöiden toiminnan arviointi		
Konsernihallinto ja -palvelut		
<p>Digitalisaation edistämiseen, teknologian hyödyntämiseen sekä hallinnon sähköistämiseen liittyvät tavoitteet toteutuivat toimintavuonna osittain</p>	<p>Palveluprosessien muutoksia siirrettiin tietoisesti toteutettavaksi sosiaali- ja terveystieteiden siirryttyä hyvinvointialueelle. Muutoksen toteuttaminen ja toiminnan turvaaminen ovat vienneet resursseja palveluprosessien kehittämiseltä.</p> <p>Kuluvana vuonna digitalisaatio ja sähköiset prosessit ovat edenneet taas suunnitellusti.</p> <p>Rauman kaupunki on myös osallisena Kuntaliiton ym. järjestämässä digiverkostohankkeessa, mikä tukee kuntastrategian digitalisaatitavoitteiden saavuttamista ja käsittää kaikki toimialat.</p>	<p>Toimenpiteitä on jatkettu, mutta asia on vielä kesken.</p>

<p>Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi kaupungin palveluprosessien rajapintoihin. Keskeinen kokonaisuus hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyttyä on kaupungin, hyvinvointialueen sekä muiden sidosyksiköiden välisen yhdyspintatyön toimivuuden varmistaminen. Tarkastuslautakunta painottaa HYTETU-työn merkitystä.</p>	<p>Kunnan ja hyvinvointialueen asiakaspalveluprosesseihin on muodostunut yhdyspintoja, joissa tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimivaa yhteistyötä useilla eri osa-alueilla; kuten 1) hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä, 2) lasten, nuorten ja perheiden tukemisessa, 3) työllisyyden hoidossa ja 4) maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisessä. Satakunnan hyvinvointialueen ja Rauman kaupungin väliset lakisääteiset neuvottelut eivät ole vielä käynnistyneet, mutta ovat tärkeitä yhteistyöhön liittyvien kysymysten käsittelyn ja sopimisen toteuttamiseksi.</p>	<p>Joitain toimenpiteitä tehty ja tarpeita tunnistettu, mutta asia kesken.</p> <p>Neuvottelut hyvinvointialueen kanssa eivät ole vielä käynnistyneet. Varsinaisen toiminta käynnistyi vuoden 2023 alussa.</p>
<p>Kaupungin taloushallinnon järjestelmämuutos on haastanut toimintaa laajasti. Uuden järjestelmän käyttöönotto ei ole toiminut riittäväällä tavalla. Talouden johtaminen ja seuranta on vaikeutunut ja tiedon oikeellisuudessa on ollut epävarmuutta. Uuden järjestelmän hankinnalla tavoiteltiin myös henkilöstön työmäärän vähentymistä mm. järjestelmän raportointitoimintojen ollessa nykyaikaisempi. Järjestelmämuutoksen vaatimaan työmäärään ei osattu varautua, ja talous- ja henkilöstöjärjestelmän vaihdos on lisännyt konsernipalveluiden henkilöstön työmäärää sekä järjestelmän käyttöönoton että erilaisten virheiden korjausten osalta. Järjestelmän käyttöönotto on aiheuttanut myös mittavia ongelmia laskutuksessa ja perinnässä.</p>	<p>Taloushallinnon järjestelmän käyttöönotto-projekti on edelleen käynnissä ja havaittuja haasteita käsitellään haaste kerrallaan järjestelmätoimittajan ja palvelukeskus Kuntien Heta-palveluiden kanssa järjestelmän toiminnan eheyttämiseksi. Kirjanpitoaineisto on vuoden 2023 puolivuotisraporttia tehdessä viime vuotta paremmassa tilanteessa, mutta ei vielä täysin riittäväällä tasolla. Keskeisenä tavoitteena on vuoden 2023 tilinpäätöksen laadinta lakisääteisissä aikataulupuitteissa ja saada raportointi riittäväksi tukemaan kaikkien, erityisesti toimivan johdon työtä eri organisaatiotasolla. Laskutuksen ja perinnän osalta aikaisemmin tekemättä olleet asiat on saatu ratkaistua ja perintäsiirto toimii. Järjestelmän vaihdoksen myötä paperisena lähetettävien laskujen ja erityisesti ns. Netposti-palveluun kulkeutuvien laskujen määrä kasvoi merkittäväksi aikaisempaan verrattuna, tämä on osaltaan tuonut riskin väärinymmärryksille ja -käsityksille. Asiaa käsitellään edelleen e-laskujen lisäämiseksi ja paperilaskujen vähentämiseksi.</p>	<p>Toimenpiteitä on jatkettu, mutta asia on vielä kesken.</p> <p>Vuoden 2023 tilinpäätös saatiin lakisääteisessä aikataulussa laadittua.</p>
<p>Konsernipalveluiden henkilöstöä sitoi ja kuormitti myös hyvinvointialueen valmisteluun liittyvä avustava- ja yhteistyö, jota tehtiin oman normaalin työtehtävän ohella. Tarkastuslautakunta on huolissaan konsernipalveluiden henkilöstön työssäjaksamisesta.</p>	<p>Viime vuodet ovat olleet konsernipalveluiden henkilöstölle erittäin kuormittavia johtuen mm. koronaepidemian aiheuttamista lisätehtävistä, hyvinvointialueelle siirtymiseen valmistautumisesta sekä uuden talousjärjestelmän käyttöönottoon liittyvistä haasteista. Talousjärjestelmän uudistamisprojektin tueksi on rekrytoitu määräaikaista henkilöstöä sekä ostettu ulkoista asiantuntija- ja tukipalvelua. Talousohjaus-palvelualueen kokonaisvastuun osalta on tehty kevään aikana tehtävämuutoksia ja henkilöstöjärjestelyitä. Konsernipalvelut-toimialan johtoryhmä on käynyt TYHY-kyselytulokset vuosittain läpi; tehnyt kehittämissuunnitelmat ja määritellyt työhyvinvointiin kytkeytyvät painopisteet</p>	<p>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia on vielä kesken.</p> <p>Talousjärjestelmän uudistamisprojektin tueksi on rekrytoitu määräaikaista työntekijöitä sekä ostettu ulkoista asiantuntija- ja tukipalvelua. Myös TYHY-työlle on määritelty yhteiset kehittämistavoitteet.</p>

Sivistysvaliokunta		
<i>Tarkastuslautakunta nostaa esille toimintakulujen 10,3 %:n kasvun edelliseen vuoteen, mutta toteaa itsekin sen johtuneen kaupungin sisäisen vuokrajärjestelmän muutoksesta, jonka johdosta sivistysvaliokunnan vuokrat nousivat 5 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden.</i>	<i>Kaupungin sisäisen vuokrajärjestelmän muutoksen seurauksena sivistysvaliokunnan vuokrat nousivat 5 milj. euroa edelliseen vuoteen 2021 nähden. Sivistysvaliokunta toteaa, että sen toiminnassa ei vuonna 2022 tapahtunut muutoksia kiinteistöjen osalta vaan syy vuokramenojen kasvuun oli edellä mainittu vuokrajärjestelmän muutos</i>	<i>Havaintoon annettu selvitys, ei vaadi erillisiä toimenpiteitä.</i>
<i>Oppilashuollon toimivuutta tulee seurata ja yhteistyön sekä tiedonvaihdon toimivuudesta huolehtia hyvinvointialueen ja koulujen välillä.</i>	<i>Sivistystoimialalla tehdään jatkuvaa työtä kasvun ja oppimisen tuen asiakokonaisuuksien kanssa, mutta opiskeluhuollon osalta se tarvitsee tiiviin ja toimivan yhteyden hyvinvointialueeseen, jonka vastuulla opiskeluhoito toimii. Tämä yhteys on vasta muodostumassa.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia on vielä kesken.</i>
<i>Oppivelvollisuuden ulottuessa 18-vuotiaisiin on tärkeää, että 2.asteen koulutus huolehtii tehtävistään asianmukaisesti ja vastuullisesti.</i>	<i>2. asteen koulutuksen osalta oppivelvollisuuden laajennus on valiokunnan vastuulla olevan lukiokoulutuksen osalta otettu haltuun erittäin hyvin. Ammatillisen koulutuksen osalta vastuu toteutuksesta on Winnovalla.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty ja asia on edennyt merkittävästi. Ammatillisen koulutuksen osalta vastuu Winnovalla.</i>
<i>Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota pienentyviin ikäluokkiin ja tästä aiheutuvaan muutostarpeeseen palvelurakenteessa. Palvelurakenteen tulisi olla joustava niin, että muuttuviin palvelutarpeisiin pystytään reagoimaan. Sivistystoimialalle on päätetty suuret investoinnit suhteessa pieneneviin ikäluokkiin.</i>	<i>Sivistysvaliokunta seuraa tiiviisti ikäluokkien kokoa ja tiedostaa muutostarpeen palvelurakenteessa. Tämä edellyttää kuitenkin valtuustotason päätöksiä. Investointien osalta sivistysvaliokunta toteaa, että Raumalla perusopetuksen oppilaista yli 30 % käy koulua väliaikaisissa väistötiloissa, joka ei ole pitkällä aikajänteellä lähtökohtaisesti hyvä asia ja aiheuttaa isoja ongelmia mm. liikunnanopetuksessa ja tämä tilanne on kyettävä ratkaisemaan. Tulevat investoinnit tulevat poistamaan nykyiset väistötilat ja ratkaisevat vallitsevan tilanteen.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia on vielä kesken. Päätöksiä palvelurakenteeseen ei ole vielä tehty, mutta muutostarpeet on tunnistettu.</i>
Sosiaali- terveysvaliokunta		
<i>Sosiaali- ja terveystoimialan toimintakate, -153 milj. euroa, ylitti muutetun talousarvion 4,4 milj. eurolla (103 %).</i>	<i>Ilman korona-ajan jatkumistakin 7,5 milj. euron leikkaus toimintakatteeseen olisi edellyttänyt heikennyksiä palvelutuotannossa, mikä on kuitenkin tiukasti sidottu määräaikoihin sekä enenevästi myös henkilöstömitoituksiin. Soten osuus kuntien yleiskatteellisista valtionosuuksista on ollut 70–80 %. Kaupungin saaman valtionosuuden kasvu 1,3 milj. eurolla viestii toimialalle tulleista lisävaatimuksista.</i>	<i>Havaintoon annettu selvitys, ei vaadi erillisiä toimenpiteitä.</i>
<i>Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystoimialan vastannut Satakunnan hyvinvointialue. Palveluiden järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueelle, on Rauman kaupungin tehtävänä jatkossa toimia sosiaali- ja terveystoimialan osalta kuntalais-ten edunvalvojana.</i>	<i>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtäväänsä Rauman kaupunki on valmentautunut hyvin sekä kaupunkistrategiassa että hyvinvointiohjelmassa. Sekä kaupungilla että hyvinvointialueella on kummallakin lainsäädäntöön perustuvat tehtävät terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä järjestö- ja yritys-yhteistyössä. On tärkeää löytää toinen toisiaan vahvistavat ratkaisut strategioiden ja ohjelmien toteuttamiseen. Asuminen ja myös erityisryhmien asumisjärjestelyt ovat osa kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyötä.</i>	<i>Joitain toimenpiteitä on tehty, mutta asia kesken. Yhteistyöratkaisuja ei ole vielä luotu.</i>

Tekninen valiokunta & pienvenesatamat		
<i>Tilojen käyttö on tehostunut, kun tarpeettomia rakennuksia on myyty/purettu.</i>	<i>Tarpeettomia ja vajaakäytössä olevia rakennuksia pyritään poistamaan kaupungin omistuksesta joko myymällä tai rakennuksia purkamalla. Vuoden 2023 aikana on käynnissä varsin mittavat purkukäynnit, kun Nanun koulu, Hj. Nortamon koulu ja Satamakatu 19 ammattikoulun B ja D rakennukset tullaan purkamaan pois syksyyn 2023 mentäessä. Purkutyöt jatkuvat tulevina vuosina.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty ja asia on edennyt merkittävästi.</i>
<i>Pienvenesatamat -taseyksikön liikevaihdon toteuma oli 324 543 euroa (95 %). Tilikauden ylijäämä oli 41 831 euroa, kun muutostalousarviossa tilikausi oli arvioitu 28 061 euroa alijäämäiseksi.</i>	<i>Vuodelle 2022 asetetut tavoitteet pl. liikevaihtotavoite on pääosin saavutettu. Laitureiden vuokrausaste on säilynyt hyvänä. Kevät ja kesäkaudella on toteutettu laitureiden kunnossapitoa. Vuokraustoimintaa ja asiakaspalvelua kehitetään yhteistyössä Palvelupiste Pyyrmanin kanssa.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty ja asia on edennyt.</i>
Kaupungin kokonaistalouden toteutuminen		
<i>Poistotason nousu luo painetta tulorahoituksen riittävyydelle eli vuosikatteen säilyttämiselle riittävällä tasolla.</i>	<i>Vuoden 2024 talousarvion laadintaohjeissa on eriteltyinä erilaisia laajahkoja käytännön toimia selvitettäväksi osana talouden suunnan muutosta parempaan. Lisäksi sisäisesti valmistelussa oleva hankintaohjelma osaltaan luo puitteita hankintojen ja määrärahojen käytön tehostamiselle. Hyvinvointialueuudistuksen tuoma kuntien valtionosuuksien alenema osaltaan ohjaa aktiivisiin toimiin vuosikatteen säilyttämiseksi riittävän tasoisena.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia vaatii vielä toimenpiteitä.</i> <i>Hankintaohjelma on valmistelussa. Valtionosuudet tulevat vähenemään hyvinvointialueuudistuksen seurauksena.</i>
<i>Hyvinvointialueuudistus pienentää kaupungin taloudellista liikkumavaraa ja meneillään olevat sekä tulevat investoinnit tulee rahoittaa aikaisempaa pienemmällä tulorahoituksella. Tämä luo painetta käyttötalousmenojen kurissa pitämiseksi.</i>	<i>Hyvinvointialueuudistuksen kokonaisvaikutus kaupungin tulevien vuosien valtionosuuksien määrään ei ole täysimääräisesti tiedossa. Muutos on tämän hetken tietojen perusteella kuitenkin merkittävä ja tulee vaatimaan useamman vuoden toimia käyttötalouden meno- ja tulokehityksen hallitsemiseksi riittävällä tavalla sekä erityisesti verotulojen pysymistä kestäväällä tasolla. Uudistuksen myötä tulleen HYTE-kerroimen täysimääräinen hyödyntäminen kannusteena tulisi olla pitkäjänteisenä tavoitteena.</i>	<i>Toimenpiteitä on tehty, mutta asia vaatii vielä toimenpiteitä.</i> <i>Tulevien vuosien valtionosuuksien määrä ei ole tiedossa.</i>

6. YHTEENVETO

Vuonna 2023 Suomessa toteutettiin merkittävä julkisen hallinnon uudistus, kun sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämismääräykset siirtyivät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille. Rauman kaupungin henkilöstöstä noin 40 % siirtyi uudistuksen myötä Satakunnan hyvinvointialueelle. Kaupungin palvelukseen jääneet sosiaali- ja terveystalouden tehtävissä työskentelevien tukipalveluhenkilöstön toimenkuvat ja työpanoksen kohdentuminen tulee saattaa ajan tasalle vastaamaan nykyisiä tehtäviä.

Hyvinvointialueen ja kaupungin välistä työnjakoa, yhteistyömuotoja ja tehtävien vastuunjakoa selkiytettiin. Erityisesti oppilashuoltoon liittyvien tehtävien työnjako vaatii vielä yhteistä linjausta. Palvelutuotannon sujuvuus edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua sekä kaupungilta edunvalvontaa hyvinvointialueen vastuulla olevien palveluiden saamiseksi asiaankuuluvalla tasolla. HYTETU-työ on käynnistynyt ja toiminta oli hyvin aktiivista uuden hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden aikana.

Vuosi 2023 oli myös Rauman uuden kaupunkistrategian ensimmäinen toimintavuosi. Uusi kaupunkistrategia on jatkumoa edellisen strategian linjauksille, mikä helpottaa strategian toimeenpanoa ja jalkauttamista. Strategiaa konkretisoimaan hyväksyttiin muun muassa elinvoimajärjestelmä.

Toimintavuonna valmisteltiin TE-uudistusta. TE-palveluiden järjestäminen siirtyy kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Rauman kaupunki toimii vastuukuntana Etelä-Satakunnan työllisyysalueella. TE-uudistuksella tavoitellaan työllisyyspalveluiden tehostamista ja elinvoiman lisäämistä alueelle.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja tämän seurauksena alkanut korkojen, energian sekä muiden hyödykkeiden hintojen nousu ovat vaikeuttaneet talouden vakaana pitämistä ja ennustettavuutta, mikä on vaikuttanut myös Rauman ja koko Satakunnan talouselämään.

Hyvinvointialueuudistuksella on merkittävä vaikutus Rauman kaupungin talouden kantokykyyn, kun käyttötulot puolittuivat. Tulevat investoinnit sekä lainanhoito on rahoitettava huomattavasti pienemmällä tulorahoituksella. Sen lisäksi verorahoituksen tason epävarmuus haastaa kaupungin kykyä selviytyä vastuista sekä palvelutuotannon kustannuksista. Kaupungilla on suunnitteilla tuleville vuosille mittavia kouluinvestointeja. Investointitarpeiden määrittämiseksi valmistellaan palveluverkosisuunnitelmaa.

Rauma on elinvoimainen ja vetovoimainen kaupunki. Uuden strategian siivittämänä sillä on mahdollisuus pitkäjänteisen kehittämisen ja suunnitelmallisen taloudenhoidon pohjalta jatkaa Rauman menestyksestä tarinaa.

Tarkastuslautakunta nostaa yksittäisinä onnistumisina (+) ja kehittämiskohteina (-) seuraavat asiakokonaisuudet:

- + Rauman kaupunkistrategiaa 2030 sekä strategian tavoitteita tukevia toimeenpano-ohjelmia on edistetty.
- + Kaupungin elinvoimaisuutta on edistetty monella rintamalla ja Rauman kaupunki oli viimeisimmän kuntaindeksivertailun mukaan Satakunnan kunnista elinvoimaisin.
- + Maahanmuutto lisäsi Rauman väkilukua edelliseen vuoteen verrattuna.
- + Kaupunki ja kaupunkikonserni tekivät ylijäämäisen tuloksen.
- + Rauman kaupungin vetovoimaisuutta on lisännyt monipuolinen palvelu- ja tapahtumatarjonta muun muassa Pitsikaupungin joulu.
- + Rauman kaupunki ja Turun yliopisto solmivat yhteistyösopimuksen opettajakoulutuksen jatkon turvaamiseksi.
- + HYTETU-työ on käynnistynyt ja ohjausryhmä toimii aktiivisesti. Kaupunki on lisännyt turvallisuustyön resursseja.
- + Lasten ja nuorten hyvinvointiin on panostettu merkittävästi, vaikka toimien vaikutukset eivät vielä ole nähtävissä.
- + Kaupungin työntekijöiden sairauspoissaolot ovat vähentyneet ja työhyvinvointietuuksiin on panostettu.
- + Kaupungin omistajaohjausta on toimintavuoden aikana kehitetty oikeaan suuntaan.

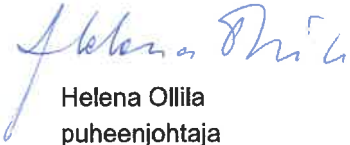
- Kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintatyön rakentaminen on aloitettu, mutta käytänteissä on vielä hiomista ja vastuujon selkiyttämiseksi on tarvetta.
- Lasten ja nuorten pahoinvointi ja tyytymättömyys elämäänsä ovat lisääntyneet ja tuen tarve on kasvamassa. Myös päihteiden käyttö on kehittynyt huolestuttavaan suuntaan.
- Työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut ja työttömyysaste on lievästi kasvussa.
- Mittavat investoinnit ovat kasvattaneet ja tulevat kasvattamaan kaupungin velkamäärää. Investointien toteutuksessa tulee jatkossa varautua riittävään omarahoitusosuuteen.
- Verorahoituksen epävarmuus haastaa pitemmän aikavälin taloussuunnittelua ja talouden tasapainoa.
- Korkojen kehitys ja inflaatio ovat aiheuttaneet huomattavan kustannustason nousun.
- Karin Kampuksen rakennushanke ei toteutunut suunnitellussa aikataulussa.
- Keskustan kehittäminen kauppakeskushankkeen ja linja-autoaseman osalta on pysähtynyt, mitä ei voi pitää vetovoimatekijänä.
- Paikallisliikenne Gyytin toiminnan jalkauttaminen vaatii hiomista ja tiedotuksen tehostamista.
- Kaupungin taloushallinnon Unit4 -järjestelmämuutos teetti edelleen paljon ylimääräistä työtä.
- Aloitteiden käsittely on edelleen paikoitellen liian hidasta.
- Rauman Veden vesijohtoverkoston vuotovesiprosentti on huomattavasti yli asetetun tavoitteen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat olennaisilta osin toteutuneet.

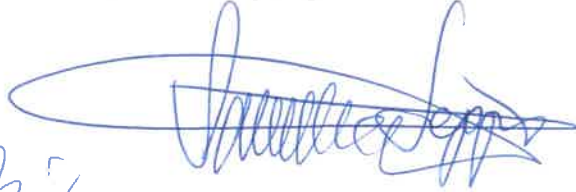
7. ALLEKIRJOITUKSET

Raumalla 7.5.2024

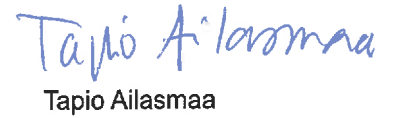
Rauman kaupungin tarkastuslautakunta

Helena Ollila
puheenjohtaja

Seppo Sattilainen
varapuheenjohtaja

Tapio Ailasmaa
Tapio Ailasmaa

Keijo Jalonen

Vesa Järvenpää

Marika Leppänen

Raija Banerjee

Carita Vainio

Tomi Vainio

